

รายงานการตรวจสอบผลสัมฤทธิ์และประสิทธิภาพ การดำเนินการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปี พ.ศ. 2563 กระทรวงมหาดไทย

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

31 มีนาคม 2564

สารบัญ

		หน้า
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร		ก – จ
บทที่ 1 บทนำ		1
	ความเป็นมาในการตรวจสอบ	1
	วัตถุประสงค์ในการตรวจสอบ	2
	ขอบเขตและวิธีการตรวจสอบ	2
	ระยะเวลาการตรวจสอบ	3
บทที่ 2 ผลการตรวจสอบและข้อเสนอแนะ		4
	ข้อตรวจพบที่ 1 การดำเนินการเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางส่วนยังไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง	4
	ข้อตรวจพบที่ 2 การจัดทำประมาณการรายได้ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างส่วนใหญ่ไม่เป็นไปตามหนังสือสั่งการและแนวทางที่กำหนด	9
	ข้อตรวจพบที่ 3 การจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างส่วนใหญ่ยังไม่ถูกต้องครบถ้วนตามเป้าหมาย	11
	ข้อเสนอแนะ	16
ภาคผนวก		19
คณะผู้บริหารการตรวจสอบและผู้ตรวจสอบ		33

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 1	แสดงข้อมูลการสำรวจและการจัดทำข้อมูลที่ดินและสิ่งปลูกสร้างของ อปท. จำนวน 71 แห่ง	5
ตารางที่ 2	แสดงข้อมูลรายการที่ดินและสิ่งปลูกสร้างของ อปท. จำนวน 71 แห่ง โดยสุ่มตรวจสอบจากผู้มีหน้าที่เสียภาษีจำนวน 2,118 ราย	6
ตารางที่ 3	แสดงข้อมูลการจัดทำบัญชีรายการที่ดินและสิ่งปลูกสร้างของ อปท. จำนวน 71 แห่ง	6
ตารางที่ 4	แสดงข้อมูลประเภท จำนวน ขนาด และการใช้ประโยชน์ของที่ดินและสิ่งปลูกสร้างของ อปท. จำนวน 71 แห่ง โดยสุ่มตรวจสอบจากผู้มีหน้าที่เสียภาษีจำนวน 2,118 ราย	7
ตารางที่ 5	แสดงข้อมูลประเภทการใช้ประโยชน์ในที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ของ อปท. จำนวน 71 แห่ง โดยสุ่มตรวจสอบที่ดินจำนวน 4,929 แปลง	8
ตารางที่ 6	แสดงข้อมูลการจัดทำประกาศราคาประเมินทุนทรัพย์ของที่ดินและสิ่งปลูกสร้างของ อปท. จำนวน 71 แห่ง	8
ตารางที่ 7	แสดงข้อมูลการประกาศราคาประเมินทุนทรัพย์ของที่ดินและสิ่งปลูกสร้างของ อปท. จำนวน 71 แห่ง โดยสุ่มตรวจสอบจากผู้มีหน้าที่เสียภาษีจำนวน 2,118 ราย	9
ตารางที่ 8	แสดงข้อมูลการจัดทำประมาณการรายได้ของ อปท. ตามแนวทางที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดจำนวน 71 แห่ง	10
ตารางที่ 9	แสดงข้อมูลการจัดทำประมาณการรายได้ตามเทศบัญญัติและรายได้จากการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างของ อปท. จำนวน 62 แห่ง และกรุงเทพมหานคร	11
ตารางที่ 10	แสดงข้อมูลการแจ้งประเมินภาษีและการรับชำระภาษี ณ วันที่ 31 สิงหาคม 2563 ของ อปท. จำนวน 71 แห่ง	12
ตารางที่ 11	แสดงข้อมูลจำนวนเงินภาษีที่แจ้งประเมิน ภาษีที่ต้องจัดเก็บ และการรับชำระภาษี ณ 31 สิงหาคม 2563 ของ อปท. จำนวน 71 แห่ง	13
ตารางที่ 12	แสดงข้อมูลการแจ้งประเมินภาษีของ อปท. จำนวน 71 แห่ง โดยสุ่มตรวจสอบจากผู้มีหน้าที่เสียภาษีจำนวน 2,118 ราย	14

สารบัญภาคผนวก

		หน้า
ภาคผนวกที่ 1	แสดงรายชื่อหน่วยรับตรวจตามประเด็นข้อตรวจพบที่ 1 จากการตรวจสอบการดำเนินการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปี พ.ศ. 2563	20
ภาคผนวกที่ 2	แสดงรายชื่อหน่วยรับตรวจตามประเด็นข้อตรวจพบที่ 2 และข้อตรวจพบที่ 3 จากการตรวจสอบการดำเนินการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปี พ.ศ. 2563	25
ภาคผนวกที่ 3	ลักษณะข้อเสนอแนะที่สำคัญของการตรวจสอบการดำเนินการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประจำปี พ.ศ. 2563	30

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

พระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 13 มีนาคม 2562 นั้น ถือเป็นกฎหมายสำคัญในการปฏิรูปโครงสร้างระบบภาษีทรัพย์สินของประเทศไทยให้ทันกับยุคสมัยและสภาพเศรษฐกิจสังคมที่เปลี่ยนแปลง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาโครงสร้างภาษีแบบเดิมโดยการยกเลิกภาษีโรงเรือนและที่ดิน และภาษีบำรุงท้องที่ที่บังคับใช้มาเป็น ระยะเวลานาน แก้ไขปัญหาที่ดินรกร้างเพื่อให้มีการนำมาใช้ประโยชน์มากขึ้น และเพื่อสร้างความเป็นธรรมในสังคมลดความเหลื่อมล้ำระหว่างคนรวยและคนจน การดำเนินการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างตามพระราชบัญญัติดังกล่าวกำหนดให้ดำเนินการตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2563 เป็นต้นไป โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา) มีอำนาจในการจัดเก็บภาษีดังกล่าว ในการนี้กระทรวงมหาดไทยได้เตรียมการเพื่อรองรับการจัดเก็บภาษีโดยจัดทำแผนดำเนินการและแนวทางเตรียมความพร้อมตลอดจนคู่มือปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินการจัดเก็บภาษีดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดความเป็นธรรมกับประชาชนผู้เสียภาษี และไม่ทำให้รัฐเสียประโยชน์ อย่างไรก็ตามเนื่องจากการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างเป็นการดำเนินการในปีแรกจึงอาจมีปัญหาอุปสรรคนานัปการ เช่น ความพร้อมของหน่วยงานที่รับผิดชอบ ได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) กรมที่ดิน และกรมธนารักษ์ เนื่องจากต้องใช้ข้อมูลรูปแปลงที่ดินและข้อมูลเอกสารสิทธิที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง รวมถึงราคาประเมินทุนทรัพย์เพื่อจัดทำบัญชีราคาประเมินทุนทรัพย์ที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ตลอดจนความพร้อมของบุคลากรเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติหน้าที่ในขั้นตอนต่าง ๆ ตามที่กฎหมายกำหนด เพื่อให้การจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างเป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562

ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ได้เห็นความสำคัญของภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างตามพระราชบัญญัติดังกล่าว โดยพิจารณาเห็นว่าการดำเนินการจัดเก็บภาษีตามกฎหมายใหม่ซึ่งเริ่มใช้เป็นปีแรกอาจทำให้ อปท. ซึ่งทำหน้าที่จัดเก็บภาษีประสบปัญหาอุปสรรคและข้อจำกัดที่อาจทำให้การจัดเก็บภาษีไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ ในทางกลับกันหาก อปท. มีความพร้อมสามารถจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างได้ครบถ้วนและมีประสิทธิภาพ จะทำให้มีรายได้นำไปจัดทำบริการและกิจกรรมสาธารณะและพัฒนาท้องถิ่นตามที่กฎหมายวินัยการเงินการคลังของรัฐกำหนด อาศัยหน้าที่และอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. 2561 มาตรา 86 ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินจึงได้กำหนดให้มีการตรวจสอบผลสัมฤทธิ์และประสิทธิภาพการดำเนินการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างของ อปท. ตามแผนปฏิบัติราชการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 ของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน โดยสำนักตรวจเงินแผ่นดินจังหวัดและสำนักตรวจสอบการเงินและบริหารพัสดุที่ 24 ได้เลือกตรวจสอบ อปท. จำนวน 71 แห่ง เพื่อให้ทราบผลการดำเนินการและปัญหาอุปสรรค ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์และประสิทธิภาพอันจะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการของ อปท. และกระทรวงมหาดไทยต่อไป

จากการตรวจสอบผลสัมฤทธิ์และประสิทธิภาพการดำเนินการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างของ อปท. จำนวน 71 แห่ง มีประเด็นข้อตรวจพบสำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง 3 ประการ ดังนี้

ข้อตรวจพบที่ 1 การดำเนินการเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางส่วนยังไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง

จากการตรวจสอบ อปท. จำนวน 71 แห่ง และสุ่มตรวจสอบผู้มีหน้าที่เสียภาษีจำนวน 2,118 ราย ประกอบด้วย ที่ดินจำนวน 4,929 แปลง สิ่งปลูกสร้างจำนวน 5,639 รายการ และลักษณะการใช้ประโยชน์จำนวน 5,548 รายการ พบว่า

1.1 อปท. บางส่วนยังสำรวจและจัดทำข้อมูลที่ดินและสิ่งปลูกสร้างไม่ถูกต้อง

อปท. โดยเฉลี่ยร้อยละ 88.73 มีการดำเนินการตามแนวทางของกระทรวงมหาดไทย โดย 70 แห่ง มีการจัดทำแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สินจากฐานข้อมูลเดิมจากการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดิน และภาษีบำรุงท้องที่ที่ผ่านมา ซึ่งข้อมูลส่วนใหญ่ยังมิได้มีการปรับปรุงให้สอดคล้องกับรูปแบบการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างในปัจจุบัน ทั้งนี้ ข้อมูลรูปแปลงที่ดินและเอกสิทธิของที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่ได้รับจากกรมที่ดินจำนวน 70 แห่ง เป็นข้อมูลที่ไม่ตรงกับข้อมูลจำนวนแปลงที่ดินในเขตพื้นที่จำนวน 57 แห่ง หรือร้อยละ 81.43 อันเนื่องมาจากพื้นที่แนวเขตปกครองของ อปท. บางพื้นที่ไม่ตรงกับของกรมที่ดินโดยมีความทับซ้อนและเหลื่อมล้ำกัน ซึ่งหาก อปท. ไม่ได้ดำเนินการตรวจสอบและสำรวจพื้นที่จริงเพื่อปรับปรุงข้อมูลให้ถูกต้องจะทำให้บางพื้นที่อาจมีการแจ้งประเมินภาษีจาก อปท. ซ้ำกัน หรือไม่ได้แจ้งประเมินภาษี เป็นต้น **จากการตรวจสอบข้อมูลและสังเกตการณ์** พบว่า ข้อมูลรายการที่ดินและสิ่งปลูกสร้างของ อปท. ยังไม่ครบถ้วน ถูกต้องตรงกับข้อมูลที่ได้รับจากกรมที่ดิน คิดเป็นร้อยละ 16.75 ของที่ดินที่สุ่มตรวจสอบ 4,929 แปลง และร้อยละ 30.87 ของสิ่งปลูกสร้างที่สุ่มตรวจสอบ 5,639 รายการ

1.2 อปท. บางส่วนยังจัดทำบัญชีรายการที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง (แบบ ภ.ด.ส.3) ไม่ถูกต้อง

จากการตรวจสอบ อปท. จำนวน 71 แห่ง พบว่า อปท. จำนวน 66 แห่ง มีการนำข้อมูลจากการสำรวจมาจัดทำบัญชีรายการที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง แต่ข้อมูลยังไม่ครอบคลุมตามจำนวนผู้มีหน้าที่เสียภาษีจำนวน 37 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 56.06 ที่เหลือ 4 แห่ง นำข้อมูลจากทะเบียนทรัพย์สิน (ผ.ท.4) หรือข้อมูลผู้อยู่ในข่ายต้องชำระภาษี (กค.1) มาจัดทำบัญชีรายการที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง และอีก 1 แห่ง ไม่ได้จัดทำบัญชีรายการที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง **จากการตรวจสอบข้อมูลและสังเกตการณ์** พบว่า บัญชีรายการที่ดินและสิ่งปลูกสร้างและการใช้ประโยชน์ของที่ดินและสิ่งปลูกสร้างแสดงข้อมูลประเภท จำนวน ขนาด ยังไม่ถูกต้อง ครบถ้วน ตามข้อเท็จจริง คิดเป็นร้อยละ 12.79 ของที่ดินที่สุ่มตรวจสอบ 4,929 แปลง และร้อยละ 41.14 ของสิ่งปลูกสร้างที่สุ่มตรวจสอบ 5,639 รายการ และร้อยละ 3.55 ของลักษณะการใช้ประโยชน์ของที่ดินที่สุ่มตรวจสอบจากที่ดินจำนวน 4,929 แปลง

1.3 อปท. บางส่วนยังจัดทำประกาศราคาประเมินทุนทรัพย์ของที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง (แบบ ภ.ด.ส.1) ไม่ครบถ้วน ถูกต้อง

จากการตรวจสอบ อปท.จำนวน 71 แห่ง พบว่า มีการจัดทำประกาศราคาประเมินทุนทรัพย์ของที่ดินและสิ่งปลูกสร้างของผู้มีหน้าที่เสียภาษีเป็นจำนวนราย 59 แห่ง เป็นจำนวนแปลง 2 แห่ง และไม่ได้จัดทำประกาศราคาประเมินทุนทรัพย์ฯ 10 แห่ง ทั้งนี้ในจำนวน 59 แห่ง จัดทำประกาศราคาประเมินทุนทรัพย์ ไม่ครบตามจำนวนผู้มีหน้าที่เสียภาษีจำนวน 40 แห่ง และจัดทำครบตามจำนวนผู้มีหน้าที่เสียภาษีจำนวน 19 แห่ง **จากการตรวจสอบข้อมูลและสังเกตการณ์** พบว่า อปท. บางส่วนยังจัดทำประกาศราคาประเมินทุนทรัพย์ของที่ดินและสิ่งปลูกสร้างไม่ครบถ้วน ถูกต้องตามข้อเท็จจริง และตามบัญชีกำหนดราคาประเมินทุนทรัพย์ฯ ของกรมธนารักษ์ คิดเป็นร้อยละ 17.63 ของจำนวนที่ดินที่สุ่มตรวจสอบ 4,929 แปลง และร้อยละ 36.49 ของจำนวนสิ่งปลูกสร้างที่สุ่มตรวจสอบ 5,639 รายการ

ข้อตรวจพบที่ 2 การจัดทำประมาณการรายได้ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างส่วนใหญ่ไม่เป็นไปตามหนังสือสั่งการและแนวทางที่กำหนด

จากการตรวจสอบ อปท.จำนวน 71 แห่ง พบว่า จำนวน 60 แห่ง หรือร้อยละ 84.51 มีการจัดทำประมาณการรายได้ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างไม่เป็นไปตามแนวทางที่กำหนด กล่าวคือ ไม่ได้นำมูลค่าของที่ดินและสิ่งปลูกสร้างของผู้มีหน้าที่เสียภาษีตามประเภทการใช้ประโยชน์มาจัดทำประมาณการ ในจำนวนนี้มี 8 แห่ง ที่ไม่ได้จัดทำประมาณการรายได้ และมีจำนวน 11 แห่ง หรือร้อยละ 15.49 เท่านั้น ที่จัดทำประมาณการรายได้ตามแนวทางที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

จากการพิจารณาประมาณการรายได้ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ปีงบประมาณ 2563 ของ อปท. ที่มีการจัดทำประมาณการรายได้จำนวน 63 แห่ง (ยกเว้น อปท. ที่ไม่ได้จัดทำประมาณการรายได้จำนวน 8 แห่ง) พบว่า ประมาณการรายได้ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างซึ่งจัดเก็บเป็นปีแรกจัดทำได้ใกล้เคียงกับประมาณการรายได้ภาษีโรงเรือนและที่ดิน และภาษีบำรุงท้องที่ ของปีงบประมาณ 2561 และ 2562 กล่าวคือ ประมาณการรายได้ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างหลังหักบรรเทาภาระภาษีจำนวน 2,409,675,375.00 บาท สูงกว่าประมาณการรายได้ภาษีโรงเรือนและที่ดิน และภาษีบำรุงท้องที่ ของปีงบประมาณ 2561 ร้อยละ 5.47 และ (ต่ำ) กว่าปีงบประมาณ 2562 ร้อยละ 11.60

เนื่องจากมีพระราชกฤษฎีกาลดภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างบางประเภท พ.ศ. 2563 ประกาศ ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2563 มาตรา 3 ให้ลดจำนวนภาษีในอัตราร้อยละ 90 ของจำนวนภาษีที่คำนวณได้ ทำให้ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่ต้องจัดเก็บจริง (หลังหักส่วนลดและการบรรเทาภาระภาษี) คงเหลือจำนวน 237,141,642.62 บาท ปรากฏว่ามีภาษีที่จัดเก็บได้จริงจำนวน 170,460,636.77 บาท และมีภาษีที่ยังไม่ได้จัดเก็บจำนวน 66,681,005.85 บาท คิดเป็นร้อยละ 28.12

ข้อตรวจพบที่ 3 การจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างส่วนใหญ่ยังไม่ถูกต้องครบถ้วนตามเป้าหมาย

จากการตรวจสอบข้อมูลผู้มีหน้าที่เสียภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ของ อปท. จำนวน 71 แห่ง เพียงวันที่ 31 สิงหาคม 2563 พบว่า ข้อมูลผู้มีหน้าที่เสียภาษีที่ถือครองทรัพย์สินในเขตพื้นที่จำนวนทั้งสิ้น 542,994 ราย มี อปท. จำนวน 60 แห่ง หรือร้อยละ 84.51 ดำเนินการสำรวจข้อมูลการถือครองและการใช้ประโยชน์ในทรัพย์สินยังไม่แล้วเสร็จ และมีเพียง 11 แห่ง หรือร้อยละ 15.49 ที่ดำเนินการสำรวจข้อมูลแล้วเสร็จและสามารถแจ้งประเมินภาษีให้กับผู้มีหน้าที่เสียภาษีได้ครบถ้วน จากการเปรียบเทียบการจัดเก็บรายได้ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างกับการแจ้งประเมินภาษี (ก่อนหักการบรรเทาภาระภาษีและส่วนลด) และภาษีที่ต้องชำระ พบว่า อปท. 71 แห่ง จัดเก็บภาษีได้ (ต่ำ) กว่าที่แจ้งประเมินภาษีจำนวน 74,795 ราย คิดเป็นร้อยละ 44.47 โดยยอดภาษีที่ต้องจัดเก็บจำนวน 281,416,973.98 บาท คิดเป็นร้อยละ 10.26 ของภาษีที่แจ้งประเมินนั้น อปท. สามารถจัดเก็บภาษีได้จำนวน 186,586,405.79 บาท คิดเป็นร้อยละ 66.30 ของภาษีที่ต้องจัดเก็บ คงเหลือภาษีที่ยังไม่ได้จัดเก็บจำนวน 94,830,568.19 บาท หรือร้อยละ 33.70 ซึ่งจะต้องดำเนินการติดตามให้มีการชำระภาษีและตั้งเป็นลูกหนี้เมื่อสิ้นปีงบประมาณต่อไป

จากการตรวจสอบข้อมูลและสังเกตการณ์ อปท. จำนวน 71 แห่ง สุ่มตรวจสอบจากผู้มีหน้าที่เสียภาษีจำนวน 2,118 ราย โดยทดสอบการคำนวณภาษีและการแจ้งประเมินภาษี พบว่า การคำนวณรายการที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ราคาประเมินทุนทรัพย์ อัตราภาษี และจำนวนภาษีที่ต้องชำระไม่ถูกต้อง ครบถ้วน 67 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 94.37 ของ อปท. 71 แห่ง และจำนวน 1,005 ราย คิดเป็นร้อยละ 47.45 ของผู้มีหน้าที่เสียภาษีที่สุ่มตรวจสอบ 2,118 ราย โดยเป็นการแจ้งประเมินสูงกว่าภาษีที่ต้องชำระ 31 แห่ง เป็นเงิน 711,147.53 บาท

และแจ้งประเมิน (ต่ำ) กว่าภาษีที่ต้องชำระ 36 แห่ง เป็นเงิน 575,838.35 บาท และอีก 1 แห่ง ยังไม่ได้แจ้งประเมินภาษีจำนวน 20,075.49 บาท มีเพียง 3 แห่ง ที่คำนวณภาษีและแจ้งประเมินภาษีครบถ้วน ถูกต้อง

ข้อเสนอแนะ

เพื่อให้การดำเนินการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด สร้างความเป็นธรรมกับประชาชนผู้ที่ชำระภาษีอย่างสม่ำเสมอ ลดความขัดแย้ง และทำให้ประชาชนเข้าใจอย่างถูกต้องว่าผู้เป็นเจ้าของหรือครอบครองที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างอยู่ในวันที่ 1 มกราคม ของปีใด เป็นผู้มีหน้าที่เสียภาษีสำหรับปีนั้น ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินพิจารณาแล้วเห็นควรให้อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นพิจารณาดำเนินการ ดังนี้

1. ประสานงานกับกรมที่ดิน และกรมธนารักษ์ ในการจัดทำรายละเอียดที่ดิน สิ่งปลูกสร้าง การกำหนดหลักเกณฑ์การวัดขนาดพื้นที่ของสิ่งปลูกสร้าง และกำหนดราคาประเมินทุนทรัพย์ให้ครบถ้วนครอบคลุมทุกพื้นที่และลักษณะการใช้ประโยชน์ ดังนี้

1.1 กรมที่ดิน โดยให้ตรวจสอบข้อมูลเอกสารสิทธิของที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ด้วยการปรับปรุงฐานข้อมูลให้ถูกต้องเป็นปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็น เลขที่ดิน หน้าสำรวจ จำนวนเนื้อที่ดิน ชื่อเจ้าของที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง รวมถึงดำเนินการสำรวจและกำหนดรูปแปลงที่ดินตามแนวเขตการปกครองให้ชัดเจนครอบคลุมที่ดินทุกแปลงไม่ว่าจะเป็น น.ส.3 น.ส.3ก หรือที่ดินที่ไม่มีเอกสารสิทธิ ที่มีการใช้ประโยชน์ในที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถนำข้อมูลจากกรมที่ดินไปใช้ในการสำรวจและจัดทำฐานข้อมูลที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่ถูกต้องและเป็นปัจจุบันเพื่อใช้ในการจัดเก็บภาษีต่อไป

1.2 กรมธนารักษ์ โดยให้กำหนดหลักเกณฑ์ในการวัดขนาดของสิ่งปลูกสร้างและพื้นที่ต่อเนื่องของสิ่งปลูกสร้างให้ชัดเจน กำหนดราคาประเมินทุนทรัพย์ที่ดินและสิ่งปลูกสร้างให้ครบถ้วนครอบคลุมทุกแปลงที่ดินและทุกลักษณะการใช้ประโยชน์ของสิ่งปลูกสร้าง รวมถึงปรับปรุงราคาประเมินให้สอดคล้องกับพื้นที่ ทำเล สภาพเศรษฐกิจในพื้นที่นั้น ๆ และดำเนินการให้ทันต่อห้วงเวลาของการดำเนินการจัดเก็บภาษีตามที่กฎหมายกำหนด เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นลดการใช้ดุลพินิจของพนักงานสำรวจและพนักงานประเมินในการคำนวณมูลค่าของที่ดินและสิ่งปลูกสร้างตามลักษณะการใช้ประโยชน์ รวมถึงเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมกับผู้มีหน้าที่เสียภาษีทุกราย

2. กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น พิจารณาดำเนินการ ดังนี้

2.1 สั่งการให้มีการปรับปรุงโปรแกรมประยุกต์ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (LTAX/GIS) โปรแกรมแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สิน (LTAX 3000) ให้สามารถแยกข้อมูลลักษณะการใช้ประโยชน์ของที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง รวมถึงพัฒนาให้สามารถใช้งานร่วมกับระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ (e-LAAS) เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดึงฐานข้อมูลนำไปตั้งเป็นผู้อยู่ในข่ายต้องชำระภาษี (กค.1) และการออกใบเสร็จรับเงินในการรับชำระภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างได้ในคราวเดียวกัน

2.2 แจ้งผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผ่านผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาดำเนินการให้ อปท. ที่อยู่ในพื้นที่รับผิดชอบได้รับทราบผลการตรวจสอบในภาพรวมของรายงานฉบับนี้และกำชับให้แต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณานำข้อเสนอแนะไปดำเนินการ ดังนี้

2.2.1 สั่งกำชับให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำประมาณการรายได้ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง โดยพิจารณาจากข้อมูลที่ได้จากการสำรวจจริงทั้งในส่วนของจำนวนผู้มีหน้าที่เสียภาษี ผู้ต้องชำระภาษี ลักษณะการใช้ประโยชน์ให้ครอบคลุมพื้นที่รับผิดชอบมาเป็นเกณฑ์ในการจัดทำประมาณการ ทั้งนี้เนื่องจากในปีงบประมาณ 2564 กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นไม่ได้กำหนดแนวทางการจัดทำประมาณการรายได้ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างเป็นการเฉพาะ จึงอาจทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดทำประมาณการที่แตกต่างกันไปและไม่สามารถชี้วัดประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างทั้งในระดับท้องถิ่นและภาพรวมทั้งประเทศได้

2.2.2 พิจารณาเพิ่มช่องทางการรับชำระภาษีผ่านหน่วยงานของรัฐ ธนาคาร หรือช่องทางอื่น ๆ ตามมาตรา 12 มาตรา 50 มาตรา 51 วรรคหนึ่ง และประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การดำเนินการตามพระราชบัญญัติที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 ข้อ 7 และข้อ 8 เพื่ออำนวยความสะดวกในการชำระภาษีให้แก่ประชาชนและเป็นการลดความเสี่ยงที่อาจเกิดการทุจริต โดยกำหนดระยะเวลาดำเนินการให้ชัดเจนและพิจารณาเป็นตัวชี้วัดในการประเมินประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้

2.2.3 ให้ความสำคัญกับการจัดทำข้อมูลฐานภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง โดยสั่งการให้จัดทำแผนปฏิบัติงานเพื่อกำหนดกรอบระยะเวลาดำเนินการในการสำรวจที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง และการจัดทำข้อมูลตามลักษณะการใช้ประโยชน์ให้ถูกต้อง ครบถ้วน เป็นปัจจุบัน โดยอาจพิจารณาการใช้ฐานข้อมูลสำนักพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) หรือ GISTDA มาช่วยในการสำรวจข้อมูลซึ่งจะทำให้การสำรวจเป็นไปด้วยความรวดเร็วครอบคลุมพื้นที่รับผิดชอบมากยิ่งขึ้น

2.2.4 เร่งรัดให้มีการบันทึกและปรับปรุงฐานข้อมูลในโปรแกรมประยุกต์ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (LTAX/GIS) และโปรแกรมแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สิน (LTAX 3000) ให้ครบถ้วน เป็นปัจจุบัน โดยอาจพัฒนาเครื่องมือที่ช่วยในการจัดทำฐานข้อมูลให้มีความสมบูรณ์สามารถนำข้อมูลไปใช้ดำเนินการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2.5 สั่งการให้มีการบันทึกรายละเอียดผู้อยู่ในข่ายต้องชำระภาษี (กค.1) ในระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ (e-LAAS) ให้ครบถ้วนทุกรายตามหนังสือแจ้งการประเมินภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง (ภ.ด.ส.6) เพื่อเป็นการควบคุมการรับชำระภาษี และเมื่อถึงวันสิ้นปีงบประมาณ หากจัดเก็บได้ไม่ครบถ้วนทุกรายให้ดำเนินการบันทึกรับรู้รายได้และตั้งลูกหนี้ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง เพื่อให้การบันทึกบัญชีรายได้ตรงตามปีงบประมาณที่เกิดรายได้ และนำไปดำเนินการติดตาม เร่งรัด จัดเก็บภาษีในปีงบประมาณต่อไป

2.2.6 ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างแก่ประชาชนในพื้นที่อย่างทั่วถึงและสม่ำเสมอผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น วิทยุกระจายเสียงในชุมชน การลงพื้นที่พบปะประชาชน เป็นต้น เพื่อให้ประชาชนเข้าใจถึงหลักการของภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง เห็นถึงความสำคัญและประโยชน์ของการจัดเก็บภาษีประเภทนี้ ซึ่งจะทำให้เกิดความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงานจัดเก็บต่อไป

2.2.7 ส่งเสริมเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องให้ได้รับการอบรมเพิ่มเติมความรู้ความเข้าใจในข้อกฎหมายและแนวทางปฏิบัติที่กำหนด เพื่อให้เกิดความมั่นใจในการปฏิบัติหน้าที่ที่รับผิดชอบสามารถตัดสินใจและให้ข้อมูลที่ถูกต้องกับประชาชนผู้ที่ต้องเสียภาษีได้

บทที่ 1
บทนำ

ความเป็นมาในการตรวจสอบ

พระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 13 มีนาคม 2562 นั้น ถือเป็นกฎหมายสำคัญในการปฏิรูปโครงสร้างระบบภาษีทรัพย์สินของประเทศไทยให้ทันกับยุคสมัย และสภาพเศรษฐกิจสังคมที่เปลี่ยนแปลง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาโครงสร้างภาษีแบบเดิม โดยการยกเลิกภาษีโรงเรือนและที่ดิน และภาษีบำรุงท้องที่ที่บังคับใช้มาเป็นระยะเวลานาน แก้ไขปัญหาการใช้ที่ดินรกร้างเพื่อให้มีการนำมาใช้ประโยชน์มากขึ้น และเพื่อสร้างความเป็นธรรมในสังคมลดความเหลื่อมล้ำระหว่างคนรวยและคนจน การดำเนินการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างตามพระราชบัญญัติดังกล่าว กำหนดให้ดำเนินการตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2563 เป็นต้นไป โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา) มีอำนาจในการจัดเก็บภาษีดังกล่าว ในการนี้กระทรวงมหาดไทยได้เตรียมการเพื่อรองรับการจัดเก็บภาษีโดยจัดทำแผนดำเนินการและแนวทางเตรียมความพร้อม ตลอดจนคู่มือปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินการจัดเก็บภาษีดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดความเป็นธรรมกับประชาชนผู้เสียภาษี และไม่ทำให้รัฐเสียประโยชน์ อย่างไรก็ตามเนื่องจากการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างเป็นการดำเนินการในปีแรกจึงอาจมีปัญหาอุปสรรคนานัปการ เช่น ความพร้อมของหน่วยงานที่รับผิดชอบ ได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) กรมที่ดิน และกรมธนารักษ์ เนื่องจากต้องใช้ข้อมูลรูปแปลงที่ดินและข้อมูลเอกสารสิทธิที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง รวมถึงราคาประเมินทุนทรัพย์เพื่อจัดทำบัญชีราคาประเมินทุนทรัพย์ที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ตลอดจนความพร้อมของบุคลากรเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติหน้าที่ในขั้นตอนต่าง ๆ ตามที่กฎหมายกำหนด เพื่อให้การจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างเป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562

ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ได้เห็นความสำคัญของภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างตามพระราชบัญญัติดังกล่าว โดยพิจารณาเห็นว่าการดำเนินการจัดเก็บภาษีตามกฎหมายใหม่ซึ่งเริ่มใช้เป็นปีแรกอาจทำให้ อปท. ซึ่งทำหน้าที่จัดเก็บภาษีประสบปัญหาอุปสรรคและข้อจำกัดที่อาจทำให้การจัดเก็บภาษีไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ ในทางกลับกันหาก อปท. มีความพร้อมสามารถจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างได้ครบถ้วนและมีประสิทธิภาพ จะทำให้มีรายได้นำไปจัดทำบริการและกิจกรรมสาธารณะและพัฒนาท้องถิ่นตามที่กฎหมายวินัยการเงินการคลังของรัฐกำหนด อาศัยหน้าที่และอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. 2561 มาตรา 86 ที่กำหนดว่า กรณีผลการตรวจสอบปรากฏว่าหน่วยรับตรวจจัดเก็บรายได้หรือผลตอบแทนไม่เป็นไปตามกฎหมายหรือสัญญา ให้ผู้ว่าการมีหนังสือแจ้งข้อบกพร่องพร้อมทั้งข้อเสนอแนะไปยังหน่วยรับตรวจเพื่อดำเนินการให้ถูกต้องตามกฎหมาย ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินจึงได้กำหนดให้มีการตรวจสอบผลสัมฤทธิ์และประสิทธิภาพการดำเนินการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างของ อปท. ตามแผนปฏิบัติราชการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 ของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน โดยสำนักตรวจเงินแผ่นดินจังหวัดและสำนักตรวจสอบการเงินและบริหารพัสดุที่ 24 ได้เลือกตรวจสอบ อปท. จำนวน 71 แห่ง เพื่อให้ทราบผลการดำเนินการและปัญหาอุปสรรค

ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์และประสิทธิภาพอันจะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการของ อปท. และกระทรวงมหาดไทยต่อไป

วัตถุประสงค์ในการตรวจสอบ

1. เพื่อให้ทราบว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างเป็นไปตามกฎหมายและหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้องหรือไม่ อย่างไร

2. เพื่อให้ทราบว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำประมาณการรายได้ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างเป็นไปตามหนังสือสั่งการของกระทรวงมหาดไทยหรือไม่ อย่างไร

3. เพื่อให้ทราบว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างถูกต้อง ครบถ้วนเป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่ อย่างไร

4. เพื่อให้ทราบปัญหาอุปสรรคตลอดจนข้อจำกัดในการดำเนินการตามพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 และให้ข้อเสนอแนะเพื่อให้การดำเนินการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดผลสัมฤทธิ์ต่อไป

ขอบเขตและวิธีการตรวจสอบ

ขอบเขตการตรวจสอบ

ตรวจสอบการดำเนินการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ตามพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปี พ.ศ. 2563 จำนวนทั้งสิ้น 71 แห่ง ได้แก่ เทศบาลนคร จำนวน 3 แห่ง เทศบาลเมือง จำนวน 37 แห่ง เทศบาลตำบล จำนวน 30 แห่ง และกรุงเทพมหานคร จำนวน 1 แห่ง โดยสุ่มตรวจสอบ 2 สำนักงานเขต ได้แก่ สำนักงานเขตบางรัก และสำนักงานเขตบางพลัด

วิธีการตรวจสอบ

1. ศึกษากฎหมาย ระเบียบ และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง

2. สอบทานการดำเนินการตามขั้นตอนกับการปฏิบัติงานจริง ตามแบบสอบทานขั้นตอนการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างตามพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 (แบบ ภ.ท.ส. 3) โดยตรวจสอบเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ดังนี้

2.1 ข้อมูลรูปแปลงที่ดินที่นำไปจัดทำหรือปรับปรุงแผนที่แม่บทในระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS)

2.2 การนำข้อมูลเอกสารสิทธิของที่ดินและสิ่งปลูกสร้างไปคัดลอกลงในแบบสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับที่ดิน สิ่งปลูกสร้าง และอาคารชุด ที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนดถูกต้อง ครบถ้วน หรือไม่ เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการสำรวจข้อมูลที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง

2.3 คำสั่งแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ดูแลรักษาข้อมูลของกรมที่ดิน คำสั่งแต่งตั้งพนักงานสำรวจ พนักงานประเมิน และพนักงานเก็บภาษี รวมถึงการประกาศกำหนดระยะเวลาที่จะทำการสำรวจที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง

2.4 การจัดทำ จัดส่ง และปิดประกาศบัญชีรายการที่ดินและสิ่งปลูกสร้างถูกต้องครบถ้วนตามข้อมูลในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือไม่

2.5 การจัดทำ และปิดประกาศราคาประเมินทุนทรัพย์ของที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง อัตราภาษีที่จัดเก็บ และรายละเอียดที่จำเป็นในการจัดเก็บภาษี ถูกต้อง ครบถ้วนตามข้อมูลในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือไม่

3. ตรวจสอบวิธีการคำนวณการตั้งประมาณการรายได้และเปรียบเทียบประมาณการรายได้กับรายได้จริง ตามแบบข้อมูลประมาณการรายรับที่คาดว่าจะจัดเก็บได้เปรียบเทียบรายรับจริงของปีงบประมาณ 2563 (แบบ ภ.ท.ส. 2)

4. การสังเกตการณ์ เลือกตรวจสอบผู้มีหน้าที่เสียภาษีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 71 แห่ง ตามลักษณะการใช้ประโยชน์ ทั้ง 4 ประเภท จากบัญชีรายการที่ดินและสิ่งปลูกสร้างของหน่วยงาน จำนวน 50 รายการ/แห่ง โดยตรวจสอบการใช้ประโยชน์ในที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง การแจ้งประเมินภาษี รวมถึงการรับชำระภาษีของรายที่เลือกตรวจสอบ

5. วิเคราะห์ข้อมูลตามประเด็นข้อตรวจพบ

6. สรุปผลการตรวจสอบตามประเด็นข้อตรวจพบ

7. เปิดโอกาสให้เจ้าหน้าที่ของหน่วยรับตรวจชี้แจงแสดงหลักฐานในประเด็นที่ตรวจพบ

8. ร่างรายงานการตรวจสอบ

9. จัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์

ระยะเวลาการตรวจสอบ ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2563 ถึง วันที่ 9 มีนาคม 2564

บทที่ 2
ผลการตรวจสอบและข้อเสนอแนะ

จากการตรวจสอบผลสัมฤทธิ์และประสิทธิภาพการดำเนินการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ตามพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 โดยเลือกตรวจสอบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) จำนวน 71 แห่ง ประกอบด้วย เทศบาลนคร 3 แห่ง เทศบาลเมือง 37 แห่ง เทศบาลตำบล 30 แห่ง และกรุงเทพมหานคร 1 แห่ง (สำนักงานเขตบางรัก และสำนักงานเขตบางพลัด) คิดเป็นร้อยละ 4.23 52.11 42.25 และ 1.41 ตามลำดับ ผลการตรวจสอบมีประเด็นข้อตรวจพบสำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง 3 ประการ ดังนี้

1. การดำเนินการเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางส่วนยังไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง

2. การจัดทำประมาณการรายได้ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างส่วนใหญ่ไม่เป็นไปตามหนังสือสั่งการและแนวทางที่กำหนด

3. การจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างส่วนใหญ่ยังไม่ถูกต้องครบถ้วนตามเป้าหมาย

ทั้งนี้ มีรายละเอียดในแต่ละประเด็นข้อตรวจพบ ดังนี้

ข้อตรวจพบที่ 1 การดำเนินการเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางส่วนยังไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง

ตามพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 กำหนดให้ผู้เป็นเจ้าของหรือครอบครองที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างอยู่ในวันที่ 1 มกราคม ของปีใด เป็นผู้มีหน้าที่เสียภาษีสำหรับปีนั้น โดยให้ อปท. มีอำนาจจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างและให้ถือเป็นรายได้ของ อปท. นั้น ให้กรมธนารักษ์หรือสำนักงานธนารักษ์พื้นที่ส่งบัญชีกำหนดราคาประเมินทุนทรัพย์ที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง และให้กรมที่ดินจัดส่งข้อมูลรูปแปลงที่ดินและข้อมูลเอกสารสิทธิของที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง **เพื่อให้ อปท. ซึ่งที่ดินและสิ่งปลูกสร้างนั้นตั้งอยู่ไปดำเนินการสำรวจและจัดทำข้อมูลที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง จัดทำบัญชีรายการที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง และจัดทำราคาประเมินทุนทรัพย์ของที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง** โดยกระทรวงมหาดไทยได้ให้แนวทางกับ อปท. เพื่อเตรียมความพร้อมในการจัดเก็บภาษี ดังนี้

1. ให้ติดตั้งและใช้โปรแกรมประยุกต์ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (LTAX GIS) และโปรแกรมแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สิน (LTAX 3000) ในการจัดเก็บรายได้

2. จัดทำแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สินให้แล้วเสร็จ

3. ตรวจสอบข้อมูลรายการทรัพย์สิน การนำข้อมูลรูปแปลงที่ดินและข้อมูลเอกสารสิทธิของที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ที่ได้รับจากกรมที่ดินไปจัดทำหรือปรับปรุงแผนที่แม่บทในระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS)

4. นำข้อมูลเอกสารสิทธิของที่ดินและสิ่งปลูกสร้างไปคัดลอกลงในแบบสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับที่ดิน สิ่งปลูกสร้าง และอาคารชุด โดยนำแบบสำรวจฯ ไปใช้ประกอบการสำรวจ เพื่อให้ทราบข้อมูลที่ถูกต้องของที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่อยู่ภายในเขตพื้นที่ของ อปท. นั้น ๆ

5. จัดทำบัญชีรายการที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง และจัดทำราคาประเมินทุนทรัพย์ของที่ดินและสิ่งปลูกสร้างเพื่อดำเนินการจัดเก็บภาษี

จากการตรวจสอบการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างของ อปท. จำนวน 71 แห่ง และสุ่มตรวจสอบผู้มีหน้าที่เสียภาษีจำนวน 2,118 ราย ประกอบด้วย ที่ดินจำนวน 4,929 แปลง สิ่งปลูกสร้างจำนวน 5,639 รายการ และลักษณะการใช้ประโยชน์จำนวน 5,548 รายการ ปรากฏรายละเอียด ดังนี้

1.1 อปท. บางส่วนยังสำรวจและจัดทำข้อมูลที่ดินและสิ่งปลูกสร้างไม่ถูกต้อง

อปท. โดยเฉลี่ยร้อยละ 88.73 มีการดำเนินการตามแนวทางของกระทรวงมหาดไทย โดย 70 แห่ง มีการจัดทำแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สินจากฐานข้อมูลเดิมจากการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดิน และภาษีบำรุงท้องที่ที่ผ่านมา ซึ่งข้อมูลส่วนใหญ่ยังมิได้มีการปรับปรุงให้สอดคล้องกับรูปแบบการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างในปัจจุบัน ทั้งนี้ ข้อมูลรูปแปลงที่ดินและเอกสิทธิของที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่ได้รับจากกรมที่ดินจำนวน 70 แห่ง เป็นข้อมูลที่ไม่ตรงกับข้อมูลจำนวนแปลงที่ดินในเขตพื้นที่จำนวน 57 แห่ง หรือร้อยละ 81.43 อันเนื่องมาจากพื้นที่แนวเขตปกครองของ อปท. บางพื้นที่ไม่ตรงกับของกรมที่ดินโดยมีความทับซ้อนและเหลื่อมล้ำกัน ซึ่งหาก อปท. ไม่ได้ดำเนินการตรวจสอบและสำรวจพื้นที่จริงเพื่อปรับปรุงข้อมูลให้ถูกต้องจะทำให้บางพื้นที่อาจมีการแจ้งประเมินภาษีจาก อปท.ซ้ำกัน หรือไม่ได้แจ้งประเมินภาษี เป็นต้น (แสดงดังตารางที่ 1 และภาคผนวกที่ 1)

ตารางที่ 1 แสดงข้อมูลการสำรวจและการจัดทำข้อมูลที่ดินและสิ่งปลูกสร้างของ อปท. จำนวน 71 แห่ง

การสำรวจและจัดทำข้อมูลที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง	จำนวน (แห่ง)	ร้อยละ
1. ติดตั้งและใช้งานโปรแกรมประยุกต์ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (LTAX GIS) และโปรแกรมแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สิน (LTAX 3000) หรือโปรแกรมอื่น ๆ	54	76.06
2. จัดทำแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สิน	70	98.59
3. ได้รับข้อมูลรูปแปลงที่ดิน และเอกสารสิทธิของที่ดินและสิ่งปลูกสร้างจากกรมที่ดิน 3.1 ข้อมูลที่ได้รับไม่ตรงกับข้อมูลของท้องถิ่น จำนวน 57 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 81.43 3.2 ข้อมูลที่ได้รับตรงกับข้อมูลของท้องถิ่น จำนวน 13 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 18.57	70	98.59
4. นำข้อมูลไปจัดทำหรือปรับปรุงแผนที่แม่บทในระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS/LTAX GIS)	56	78.87
5. นำข้อมูลเอกสารสิทธิของที่ดินและสิ่งปลูกสร้างไปคัดลอกลงในแบบสำรวจข้อมูลฯ	61	85.92
6. แต่งตั้งพนักงานสำรวจและดำเนินการสำรวจข้อมูลที่ดินและสิ่งปลูกสร้างในเขตพื้นที่	67	94.37
เฉลี่ยร้อยละ	**88.73**	

ที่มา : แบบสอบทานขั้นตอนการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างของ อปท. จำนวน 71 แห่ง (จัดทำโดย สตง.)

จากการตรวจสอบข้อมูลและสังเกตการณ์ พบว่า ข้อมูลรายการที่ดินและสิ่งปลูกสร้างของ อปท. ยังไม่ครบถ้วน ถูกต้องตรงกับข้อมูลที่ได้รับจากกรมที่ดิน คิดเป็นร้อยละ 16.75 ของที่ดินที่สุ่มตรวจสอบ 4,929 แปลง และร้อยละ 30.87 ของสิ่งปลูกสร้างที่สุ่มตรวจสอบ 5,639 รายการ รายละเอียดดังนี้

(1) รูปแปลงที่ดินตามแผนที่แม่บทในระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS/LTAX GIS) ของ อปท. ไม่มีข้อมูลที่ดินจำนวน 957 แปลง

(2) รายการที่ดิน ไม่มีข้อมูลที่ดินตามทะเบียนทรัพย์สิน (ผ.ท.4) จำนวน 748 แปลง ตามข้อมูลรูปแปลงที่ดินที่ได้รับจากกรมที่ดินจำนวน 769 แปลง และตามแบบสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับที่ดินจำนวน 828 แปลง

(3) รายการสิ่งปลูกสร้าง ไม่ปรากฏข้อมูลสิ่งปลูกสร้างตามทะเบียนทรัพย์สิน (ผ.ท.4) จำนวน 1,878 รายการ และตามแบบสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งปลูกสร้างและอาคารชุดจำนวน 1,604 รายการ (แสดงดังตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 แสดงข้อมูลรายการที่ดินและสิ่งปลูกสร้างของ อปท. จำนวน 71 แห่ง โดยสุ่มตรวจสอบจากผู้มีหน้าที่เสียภาษี จำนวน 2,118 ราย

รายการ	ที่ดิน (แปลง)		สิ่งปลูกสร้าง (รายการ)	
	มี	ไม่มี	มี	ไม่มี
1. ข้อมูลตามแผนที่แม่บทในระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS/LTAX GIS)	3,972	957	N/A	N/A
2. ข้อมูลตามทะเบียนทรัพย์สิน (ผ.ท.4)	4,181	748	3,761	1,878
3. ข้อมูลรูปแปลงที่ดินที่ได้รับจากกรมที่ดิน	4,160	769	N/A	N/A
4. ข้อมูลตามแบบสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับที่ดิน สิ่งปลูกสร้าง และอาคารชุด	4,101	828	4,035	1,604
เฉลี่ยร้อยละ	**83.25**	**16.75**	**69.13**	**30.87**

ที่มา : แบบสรุปผลการตรวจสอบเปรียบเทียบข้อมูลของ อปท. กับข้อมูลจากการสังเกตการณ์ของ อปท. จำนวน 71 แห่ง (จัดทำโดย สตง.)
หมายเหตุ : N/A หมายถึง ในช่องนั้นๆ ไม่มีข้อมูลที่เกี่ยวข้องที่จะต้องแสดง

1.2 อปท. บางส่วนยังจัดทำบัญชีรายการที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง (แบบ ภ.ด.ส. 3) ไม่ถูกต้อง

จากการตรวจสอบ อปท. จำนวน 71 แห่ง พบว่า อปท. จำนวน 66 แห่ง มีการนำข้อมูลจากการสำรวจมาจัดทำบัญชีรายการที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง แต่ข้อมูลยังไม่ครอบคลุมตามจำนวนผู้มีหน้าที่เสียภาษีจำนวน 37 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 56.06 ที่เหลือ 4 แห่ง นำข้อมูลจากทะเบียนทรัพย์สิน (ผ.ท.4) หรือข้อมูลผู้อยู่ในข่ายต้องชำระภาษี (กค.1) มาจัดทำบัญชีรายการที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง และอีก 1 แห่ง ไม่ได้จัดทำบัญชีรายการที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง (แสดงดังตารางที่ 3 และภาคผนวกที่ 1)

ตารางที่ 3 แสดงข้อมูลการจัดทำบัญชีรายการที่ดินและสิ่งปลูกสร้างของ อปท. จำนวน 71 แห่ง

บัญชีรายการที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง	จำนวน (แห่ง)	ร้อยละ
1. มีการจัดทำบัญชีรายการที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง โดย		
1.1 นำข้อมูลจากการสำรวจมาจัดทำบัญชีรายการที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง	66	92.96
1.1.1 จัดทำบัญชีรายการที่ดินและสิ่งปลูกสร้างไม่ครบตามจำนวนผู้มีหน้าที่เสียภาษี	(37)	(56.06)
1.1.2 จัดทำบัญชีรายการที่ดินและสิ่งปลูกสร้างครบตามจำนวนผู้มีหน้าที่เสียภาษี	(29)	(43.94)
1.2 นำข้อมูลจากทะเบียนทรัพย์สิน (ผ.ท.4) หรือข้อมูลผู้อยู่ในข่ายต้องชำระภาษี (กค.1) มาจัดทำบัญชีรายการที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง	4	5.63
1.2.1 จัดทำบัญชีรายการที่ดินและสิ่งปลูกสร้างไม่ครบตามจำนวนผู้มีหน้าที่เสียภาษี	(2)	(50.00)
1.2.2 จัดทำบัญชีรายการที่ดินและสิ่งปลูกสร้างครบตามจำนวนผู้มีหน้าที่เสียภาษี	(2)	(50.00)
2. ไม่ได้จัดทำบัญชีรายการที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง	1	1.41
รวม	**71**	**100**

ที่มา : แบบสอบทานขั้นตอนการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างของ อปท. จำนวน 71 แห่ง (จัดทำโดย สตง.)

จากการตรวจสอบข้อมูลและสังเกตการณ์ พบว่า บัญชีรายการที่ดินและสิ่งปลูกสร้างและการใช้ประโยชน์ของที่ดินและสิ่งปลูกสร้างแสดงข้อมูลประเภท จำนวน ขนาด ยังไม่ถูกต้อง ครบถ้วนตามข้อเท็จจริงคิดเป็นร้อยละ 12.79 ของที่ดินที่สุ่มตรวจสอบ 4,929 แปลง และร้อยละ 41.14 ของสิ่งปลูกสร้างที่สุ่มตรวจสอบ 5,639 รายการ (แสดงดังตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 แสดงข้อมูลประเภท จำนวน ขนาด และการใช้ประโยชน์ของที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ของ อปท. จำนวน 71 แห่ง โดยสุ่มตรวจสอบจากผู้มีหน้าที่เสียภาษีจำนวน 2,118 ราย

รายการ	ที่ดิน (แปลง)		สิ่งปลูกสร้าง (รายการ)	
	มี/ถูกต้อง	ไม่มี/ไม่ถูกต้อง	มี/ถูกต้อง	ไม่มี/ไม่ถูกต้อง
1. การจัดทำบัญชีรายการที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง	4,395	534	4,133	1,506
2. จำนวนเนื้อที่ดินตามเอกสารสิทธิ	4,202	727	N/A	N/A
3. ประเภทของสิ่งปลูกสร้าง	N/A	N/A	3,473	2,166
4. ขนาดพื้นที่รวมของสิ่งปลูกสร้าง (ตร.ม.)	N/A	N/A	2,282	3,357
5. อายุโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้าง (จำนวนปี)	N/A	N/A	3,388	2,251
เฉลี่ยร้อยละ	**87.21**	**12.79**	**58.86**	**41.14**

ที่มา : แบบสรุปผลการตรวจสอบเปรียบเทียบข้อมูลของ อปท. กับข้อมูลจากการสังเกตการณ์ของ อปท. จำนวน 71 แห่ง (จัดทำโดย สตง.)
หมายเหตุ : N/A หมายถึง ในช่องนั้นๆ ไม่มีข้อมูลที่เกี่ยวข้องที่จะต้องแสดง

ตามพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสำรวจการใช้ประโยชน์ในที่ดินและสิ่งปลูกสร้างของผู้เป็นเจ้าของหรือครอบครองที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างอยู่ในวันที่ 1 มกราคม ของปีใด เป็นผู้มีหน้าที่เสียภาษีสำหรับปีนั้น โดยกำหนดอัตรา การจัดเก็บตามประเภทการใช้ประโยชน์ ดังนี้

1) การประกอบเกษตรกรรม อัตราภาษีไม่เกินร้อยละ 0.15
2) ที่อยู่อาศัย อัตราภาษีไม่เกินร้อยละ 0.3
3) การใช้ประโยชน์อื่นนอกจาก 1 หรือ 2 อัตราภาษีไม่เกินร้อยละ 1.2
4) ที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างที่ทิ้งไว้ว่างเปล่าหรือไม่ได้ทำประโยชน์ อัตราภาษีไม่เกินร้อยละ 1.2

โดยหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างแต่ละประเภทเป็นไปตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เช่น ที่ดินที่ใช้ในการประกอบเกษตรกรรม หมายถึง การใช้ที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างทำนา ทำไร่ ทำสวน เลี้ยงสัตว์ เลี้ยงสัตว์น้ำ และกิจการอื่น ทั้งนี้ การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมที่มีชนิดพืช ชนิดสัตว์ จะต้องประกอบการเกษตรให้ได้อัตราขั้นต่ำต่อไร่ ตามบัญชีแนบท้ายประกาศกระทรวงการคลังและกระทรวงมหาดไทย เรื่อง หลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม หรือที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างที่ทิ้งไว้ว่างเปล่า หมายถึง ที่ดินที่โดยสภาพสามารถทำประโยชน์ได้ แต่ไม่มีการทำประโยชน์ในที่ดินนั้นตลอดปีที่ผ่านมา เว้นแต่การที่ไม่สามารถทำประโยชน์นั้นเนื่องจากมีเหตุธรรมชาติหรือเหตุพ้นวิสัย และสิ่งปลูกสร้างที่โดยสภาพสามารถทำประโยชน์ได้ แต่ถูกทิ้งร้างและไม่มีการทำประโยชน์ในสิ่งปลูกสร้างนั้นตลอดปีที่ผ่านมา เป็นต้น

จากการตรวจสอบข้อมูลและสังเกตการณ์การใช้ประโยชน์ที่ดินของ อปท. โดยสุ่มตรวจสอบจำนวน 4,929 แปลง ประกอบด้วย ที่ดินที่ใช้ในการประกอบเกษตรกรรมจำนวน 902 รายการ ที่อยู่อาศัยจำนวน 1,654 รายการ ใช้ประโยชน์อื่นจำนวน 1,516 รายการ และไม่ได้ใช้ประโยชน์จำนวน 1,279 รายการ รวมทั้งสิ้นจำนวน 5,351 รายการ พบว่า ข้อมูลการใช้ประโยชน์ทั้ง 4 ประเภท ของ อปท. โดยรวมต่ำกว่าข้อมูลจากการสังเกตการณ์ จำนวน 197 รายการ คิดเป็นร้อยละ 3.55 ได้แก่ การประกอบเกษตรกรรมจำนวน 875 รายการ ที่อยู่อาศัยจำนวน 1,771 รายการ ใช้ประโยชน์อื่นจำนวน 1,608 รายการ และไม่ได้ใช้ประโยชน์จำนวน 1,294 รายการ รวมทั้งสิ้นจำนวน 5,548 รายการ การบันทึกข้อมูลที่แตกต่างจากข้อเท็จจริงดังกล่าว

หากนำมาคำนวณตามอัตราและหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดจะส่งผลให้การจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างคลาดเคลื่อนกว่าที่ อปท. ควรจะจัดเก็บได้จริง (แสดงดังตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 แสดงข้อมูลประเภทการใช้ประโยชน์ในที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ของ อปท. จำนวน 71 แห่ง โดยสุ่มตรวจสอบที่ดิน จำนวน 4,929 แปลง

หน่วย : รายการ

ประเภทการใช้ประโยชน์	ข้อมูลจาก อปท.	ข้อมูลจาก การสังเกตการณ์	ผลต่าง สูง (ต่ำ) กว่า การสังเกตการณ์	ร้อยละ
1. การประกอบเกษตรกรรม	902	875	27	3.09
2. ที่อยู่อาศัย	1,654	1,771	(117)	(6.61)
3. ใช้ประโยชน์อื่น นอกจาก 1 และ 2	1,516	1,608	(92)	(5.72)
4. ไม่ได้ใช้ประโยชน์	1,279	1,294	(15)	(1.16)
รวม	**5,351**	**5,548**	**(197)**	**(3.55)**

ที่มา : แบบสรุปผลการตรวจสอบเปรียบเทียบข้อมูลของ อปท. กับข้อมูลจากการสังเกตการณ์ของ อปท. จำนวน 71 แห่ง (จัดทำโดย สตง.)

1.3 อปท. บางส่วนยังจัดทำประกาศราคาประเมินทุนทรัพย์ของที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง (แบบ ภ.ด.ส.1) ไม่ครบถ้วน ถูกต้อง

จากการตรวจสอบ อปท. จำนวน 71 แห่ง พบว่า มีการจัดทำประกาศราคาประเมินทุนทรัพย์ของที่ดินและสิ่งปลูกสร้างของผู้มีหน้าที่เสียภาษีเป็นจำนวนราย 59 แห่ง เป็นจำนวนแปลง 2 แห่ง และไม่ได้จัดทำประกาศราคาประเมินทุนทรัพย์ฯ 10 แห่ง ทั้งนี้ในจำนวน 59 แห่ง จัดทำประกาศราคาประเมินทุนทรัพย์ไม่ครบตามจำนวนผู้มีหน้าที่เสียภาษีจำนวน 40 แห่ง และจัดทำครบตามจำนวนผู้มีหน้าที่เสียภาษีจำนวน 19 แห่ง (แสดงดังตารางที่ 6 และภาคผนวกที่ 1)

ตารางที่ 6 แสดงข้อมูลการจัดทำประกาศราคาประเมินทุนทรัพย์ของที่ดินและสิ่งปลูกสร้างของ อปท. จำนวน 71 แห่ง

การจัดทำประกาศราคาประเมินทุนทรัพย์ของที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง	จำนวน (แห่ง)	ร้อยละ
1. จัดทำประกาศราคาประเมินทุนทรัพย์ของที่ดินและสิ่งปลูกสร้างเป็นจำนวนราย	59	83.10
1.1 จัดทำประกาศราคาประเมินทุนทรัพย์ฯ ไม่ครบตามจำนวนผู้มีหน้าที่เสียภาษีในเขตพื้นที่	(40)	(67.80)
1.2 จัดทำประกาศราคาประเมินทุนทรัพย์ฯ ครบตามจำนวนผู้มีหน้าที่เสียภาษีในเขตพื้นที่	(19)	(32.20)
2. จัดทำประกาศราคาประเมินทุนทรัพย์ของที่ดินและสิ่งปลูกสร้างเป็นจำนวนแปลง	2	2.82
3. ไม่ได้จัดทำประกาศราคาประเมินทุนทรัพย์ที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง	10	14.08
รวม	**71**	**100**

ที่มา : แบบสอบทานขั้นตอนการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างของ อปท. จำนวน 71 แห่ง (จัดทำโดย สตง.)

จากการตรวจสอบข้อมูลและสังเกตการณ์ พบว่า อปท. บางส่วนยังจัดทำประกาศราคาประเมินทุนทรัพย์ของที่ดินและสิ่งปลูกสร้างไม่ครบถ้วน ถูกต้องตามข้อเท็จจริง และตามบัญชีกำหนดราคาประเมินทุนทรัพย์ฯ ของกรมธนารักษ์ คิดเป็นร้อยละ 17.63 ของจำนวนที่ดินที่สุ่มตรวจสอบ 4,929 แปลง และร้อยละ 36.49 ของจำนวนสิ่งปลูกสร้างที่สุ่มตรวจสอบ 5,639 รายการ ดังนี้

(1) *จำนวนที่ดินตามประกาศ* ไม่มีข้อมูลที่ดิน (ตามแบบ ภ.ด.ส.1) จำนวน 963 แปลง คิดเป็นร้อยละ 19.54 ของจำนวนที่ดินที่สุ่มตรวจสอบ 4,929 แปลง

(2) *ราคาประเมินทุนทรัพย์ที่ดิน* ไม่ถูกต้องและไม่มีข้อมูลตามบัญชีกำหนดราคาประเมินทุนทรัพย์ที่ดิน (ตามแบบ ภ.ด.ส.6) จำนวน 775 แปลง คิดเป็นร้อยละ 15.72 ของจำนวนที่ดินที่สุ่มตรวจสอบ 4,929 แปลง

(3) *จำนวนสิ่งปลูกสร้างตามประกาศ* ไม่มีข้อมูลสิ่งปลูกสร้าง (ตามแบบ ภ.ด.ส.1) จำนวน 1,778 รายการ คิดเป็นร้อยละ 31.53 ของจำนวนสิ่งปลูกสร้างที่สุ่มตรวจสอบ 5,639 รายการ

(4) *ราคาประเมินทุนทรัพย์สิ่งปลูกสร้าง* ไม่ถูกต้องและไม่มีข้อมูลตามบัญชีกำหนดราคาประเมินทุนทรัพย์สิ่งปลูกสร้าง (ตามแบบ ภ.ด.ส.6) จำนวน 2,337 รายการ คิดเป็นร้อยละ 41.44 ของจำนวนสิ่งปลูกสร้างที่สุ่มตรวจสอบ 5,639 รายการ (แสดงดังตารางที่ 7)

ตารางที่ 7 แสดงข้อมูลการประกาศราคาประเมินทุนทรัพย์ของที่ดินและสิ่งปลูกสร้างของ อปท. จำนวน 71 แห่ง โดยสุ่มตรวจสอบจากผู้มีหน้าที่เสียภาษีจำนวน 2,118 ราย

รายการ	ที่ดิน (แปลง)		สิ่งปลูกสร้าง (รายการ)	
	มี/ถูกต้อง	ไม่มี/ไม่ถูกต้อง	มี/ถูกต้อง	ไม่มี/ไม่ถูกต้อง
1. - การประกาศราคาประเมินทุนทรัพย์ของที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง (ภ.ด.ส.1)	3,966	963	3,861	1,778
- ร้อยละ	80.46	19.54	68.47	31.53
2. - ข้อมูลตามบัญชีกำหนดราคาประเมินทุนทรัพย์ที่ดินและสิ่งปลูกสร้างของกรมธนารักษ์ (ภ.ด.ส.6)	4,154	775	3,302	2,337
- ร้อยละ	84.28	15.72	58.56	41.44
เฉลี่ยร้อยละ	**82.37**	**17.63**	**63.51**	**36.49**

ที่มา : แบบสรุปผลการตรวจสอบเปรียบเทียบข้อมูลของ อปท. กับข้อมูลจากการสังเกตการณ์ของ อปท. จำนวน 71 แห่ง (จัดทำโดย สตง.)

ข้อตรวจพบที่ 2 การจัดทำประมาณการรายได้ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างส่วนใหญ่ไม่เป็นไปตามหนังสือสั่งการและแนวทางที่กำหนด

การจัดทำประมาณการรายได้ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ประจำปีงบประมาณ 2563 ของ อปท. ตามแนวทางที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด ให้ดำเนินการสำรวจข้อมูลประมาณการรายได้ที่คาดว่าจะจัดเก็บได้ตามพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 โดยรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่ดินและสิ่งปลูกสร้างต่าง ๆ ได้แก่ แบบสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับที่ดิน สิ่งปลูกสร้าง อาคารชุด แบบสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับที่ดิน (ผ.ท.1) แบบสำรวจข้อมูลโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้าง (ผ.ท.2) ทะเบียนทรัพย์สิน (ผ.ท.4) หรือแบบแสดงรายการที่ดินเพื่อชำระภาษีบำรุงท้องที่ (ภ.บ.ท.5) ทะเบียนที่ดินเพื่อชำระภาษีบำรุงท้องที่ (ภ.บ.ท.6) และแบบแจ้งรายการเพื่อเสียภาษีโรงเรือนและที่ดิน (ภ.ร.ด.2) รวมถึงข้อมูลราคาประเมินทุนทรัพย์ที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่กรมธนารักษ์หรือสำนักงานธนารักษ์พื้นที่จัดส่งให้หรือสืบค้นจากเว็บไซต์ของกรมธนารักษ์ www.treasury.go.th โดยให้นำมูลค่าของที่ดินและสิ่งปลูกสร้างของผู้มีหน้าที่เสียภาษีแต่ละรายจากแหล่งข้อมูลตามแบบสำรวจต่าง ๆ มาคำนวณภาษีตามประเภทการใช้ประโยชน์ 4 ประเภท ดังนี้

1. ที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างที่ใช้ในการประกอบเกษตรกรรม
2. ที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างที่เป็นที่อยู่อาศัย
3. ที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างที่ใช้ประโยชน์อื่น
4. ที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างที่ทิ้งไว้ว่างเปล่าหรือไม่ได้ทำประโยชน์ตามควรแก่สภาพ

เมื่อคำนวณภาษีตามข้อมูลข้างต้นแล้ว ให้ประมาณการรายได้ที่คาดว่าจะจัดเก็บได้ภายใต้มาตรการบรรเทาภาระภาษีตามมาตรา 97 (1) ที่กำหนดให้ผู้เสียภาษีที่ได้รับการประเมินภาษีในจำนวนที่สูงกว่าจำนวนภาษีโรงเรือนและที่ดินหรือภาษีบำรุงท้องที่ที่ต้องเสียหรือพึงชำระในปีก่อน กฎหมายใช้บังคับได้รับการบรรเทาภาระภาษี โดยให้ผู้เสียภาษีชำระภาษีตามจำนวนที่ต้องเสียหรือพึงชำระในปีก่อน เหลือจำนวนภาษีเท่าใดให้ผู้เสียภาษีชำระร้อยละ 25 ของจำนวนภาษีที่เหลือ ดังนี้

1. กรณีมูลค่าภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างในปี 2563 สูงกว่าประมาณการค่าภาษีเดิมในปี 2562 ให้นำผลต่างมาคำนวณเพื่อหาค่าร้อยละ 25 ของผลต่าง และนำมูลค่าเดิมในปี 2562 มารวมกับร้อยละ 25 ที่คำนวณได้เพื่อกำหนดเป็นประมาณการรายได้ที่คาดว่าจะจัดเก็บได้ในปี 2563

2. กรณีมูลค่าภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างในปี 2563 น้อยกว่าหรือเท่ากับประมาณการค่าภาษีเดิมในปี 2562 ให้ใช้มูลค่าภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างในปี 2563 เป็นประมาณการรายได้ที่คาดว่าจะจัดเก็บได้ในปี 2563

ภายหลังจากจัดทำประมาณการรายได้ที่คาดว่าจะจัดเก็บได้แล้ว ให้เปรียบเทียบกับรายได้จากการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดินและภาษีบำรุงท้องที่ของปี 2561 ตามแบบสำรวจข้อมูลประมาณการรายได้ที่คาดว่าจะจัดเก็บได้ โดยรายงานให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นภายในวันที่ 30 มิถุนายน 2562

จากการตรวจสอบการจัดทำประมาณการรายได้ที่คาดว่าจะจัดเก็บได้ในปี 2563 ของ อปท. จำนวน 71 แห่ง พบว่า จำนวน 60 แห่ง หรือร้อยละ 84.51 มีการจัดทำประมาณการรายได้ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างไม่เป็นไปตามแนวทางที่กำหนด กล่าวคือ ไม่ได้นำมูลค่าของที่ดินและสิ่งปลูกสร้างของผู้มีหน้าที่เสียภาษีตามประเภทการใช้ประโยชน์มาจัดทำประมาณการ ในจำนวนนี้มี 8 แห่ง ที่ไม่ได้จัดทำประมาณการรายได้ และมีจำนวน 11 แห่ง หรือร้อยละ 15.49 เท่านั้น ที่จัดทำประมาณการรายได้ตามแนวทางที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด (แสดงดังตารางที่ 8 และภาคผนวกที่ 2)

ตารางที่ 8 แสดงข้อมูลการจัดทำประมาณการรายได้ของ อปท. ตามแนวทางที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดจำนวน 71 แห่ง

การจัดทำประมาณการรายได้ที่คาดว่าจะจัดเก็บได้	จำนวน (แห่ง)	ร้อยละ
1. จัดทำประมาณการรายได้ไม่เป็นไปตามแนวทางที่กำหนด	60	84.51
1.1 ใช้ข้อมูลรายได้รับจริงภาษีโรงเรือนและที่ดิน และภาษีบำรุงท้องที่ของงวดก่อน	(35)	(49.29)
1.2 ใช้ข้อมูลผู้อยู่ในข่ายต้องชำระภาษี (แบบ กค.1) และ (แบบ ผ.ท.4)	(5)	(7.04)
1.3 ประมาณการรายได้ไม่ครบทุกประเภทการใช้ประโยชน์	(5)	(7.04)
1.4 ประมาณการเฉพาะรายใหญ่ที่คาดว่าจะเก็บได้	(3)	(4.23)
1.5 ประมาณการให้ (ต่ำ) กว่ารายได้ของงวดก่อน	(3)	(4.23)
1.6 สุ่มคำนวณ และหาค่าเฉลี่ยต่อรายคูณจำนวนรายทั้งหมดของแต่ละประเภท	(1)	(1.41)
1.7 ไม่ได้จัดทำประมาณการรายได้	(8)	(11.27)
2. จัดทำประมาณการรายได้ตามแนวทางที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด	11	15.49
รวม	**71**	**100**

ที่มา : แบบจัดเก็บข้อมูลการจัดทำประมาณการรายได้ที่คาดว่าจะเก็บได้ของ อปท. จำนวน 71 แห่ง (จัดทำโดย สตง.)

จากการพิจารณาประมาณการรายได้ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างปีงบประมาณ 2563 ของ อปท. ที่มีการจัดทำประมาณการรายได้จำนวน 63 แห่ง (ยกเว้น อปท. ที่ไม่ได้จัดทำประมาณการรายได้จำนวน 8 แห่ง) พบว่า ประมาณการรายได้ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างซึ่งจัดเก็บเป็นปีแรกจัดทำได้ใกล้เคียงกับประมาณการรายได้ภาษีโรงเรือนและที่ดิน และภาษีบำรุงท้องที่ ของปีงบประมาณ 2561 และ 2562 กล่าวคือ ประมาณการรายได้ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างหลังหักบรรเทาภาระภาษีจำนวน

2,409,675,375.00 บาท สูงกว่าประมาณการรายได้ภาษีโรงเรือนและที่ดิน และภาษีบำรุงท้องที่ของปีงบประมาณ 2561 ร้อยละ 5.47 และ (ต่ำ) กว่าปีงบประมาณ 2562 ร้อยละ 11.60

เนื่องจากมีพระราชกฤษฎีกาลดภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างบางประเภท พ.ศ. 2563 ประกาศ ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2563 มาตรา 3 ให้ลดจำนวนภาษีในอัตราร้อยละ 90 ของจำนวนภาษีที่คำนวณได้ทำให้ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่ต้องจัดเก็บจริง (หลังหักส่วนลดและการบรรเทาภาระภาษี) คงเหลือจำนวน 237,141,642.62 บาท ปรากฏว่ามีภาษีที่จัดเก็บได้จริงจำนวน 170,460,636.77 บาท และมีภาษีที่ยังไม่ได้จัดเก็บจำนวน 66,681,005.85 บาท คิดเป็นร้อยละ 28.12 (แสดงดังตารางที่ 9)

ตารางที่ 9 แสดงข้อมูลการจัดทำประมาณการรายได้ตามเทศบัญญัติและรายได้จากการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างของ อปท. จำนวน 62 แห่ง และกรุงเทพมหานคร

หน่วย : บาท

รายการ	ปีงบประมาณ		
	2561	2562	2563
ประมาณการรายได้ตามเทศบัญญัติ	2,284,625,590.00	2,726,027,366.00	2,409,675,375.00
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (62 แห่ง)	1,179,510,590.00	1,611,247,366.00	1,329,675,375.00
กรุงเทพมหานคร	1,105,115,000.00	1,114,780,000.00	1,080,000,000.00
ปี 2563 สูง (ต่ำ) (ร้อยละ)	5.47	(11.60)	-
ภาษีที่ต้องจัดเก็บ (หลังหักส่วนลดและบรรเทาภาระภาษีร้อยละ 90)			237,141,642.62
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (62 แห่ง)			143,381,172.69
กรุงเทพมหานคร			93,760,469.93
รายได้จากการจัดเก็บจริง	2,825,027,243.27	2,877,114,142.29	170,460,636.77
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (62 แห่ง)	1,690,208,392.84	1,794,022,997.19	98,947,053.27
กรุงเทพมหานคร	1,134,818,850.43	1,083,091,145.10	71,513,583.50
จัดเก็บได้จริงสูง (ต่ำ) กว่าภาษีที่ต้องจัดเก็บ (หลังหักส่วนลดและบรรเทาภาระภาษีร้อยละ 90)			(66,681,005.85)
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (62 แห่ง)			(44,434,119.42)
กรุงเทพมหานคร			(22,246,886.43)
จัดเก็บได้จริงสูง (ต่ำ) กว่าภาษีที่ต้องจัดเก็บ (ร้อยละ)			**(28.12)**

ที่มา : แบบจัดเก็บข้อมูลประมาณการรายรับที่คาดว่าจะจัดเก็บได้เปรียบเทียบกับรายได้จริงของปีงบประมาณ 2563 (จัดทำโดย สตง.)

ข้อตรวจพบที่ 3 การจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างส่วนใหญ่ยังไม่ถูกต้องครบถ้วนตามเป้าหมาย

การจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างตามพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 ในแต่ละปีกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแจ้งการประเมินภาษี โดยส่งแบบประเมินภาษีให้แก่ผู้เสียภาษีตามมาตรา 9 ภายในเดือนกุมภาพันธ์และให้ผู้เสียภาษีชำระภาษีตามแบบแจ้งการประเมินภาษีภายในเดือนเมษายนของทุกปี โดยผู้เสียภาษีอาจชำระภาษีทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ หรือชำระผ่านธนาคารหรือโดยวิธีการอื่นใดตามที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด นอกจากนี้กฎหมายยังได้กำหนดเกี่ยวกับการลดและการยกเว้นภาษีสำหรับที่ดินและสิ่งปลูกสร้างตามความเหมาะสมกับสภาพความจำเป็นทางเศรษฐกิจ สังคม เหตุการณ์ กิจการหรือสภาพแห่งท้องที่แต่ต้องไม่เกินร้อยละ 90 ของจำนวนภาษีที่จะต้องเสีย และเพื่อเป็นการบรรเทาภาระการชำระภาษี ในสามปีแรกของการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ยกเว้นการจัดเก็บภาษีสำหรับเจ้าของที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาและใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม และในกรณีที่ผู้เสียภาษีได้รับการประเมินภาษีในจำนวนที่สูงกว่า

จำนวนภาษีโรงเรือนและที่ดินหรือภาษีบำรุงท้องที่ที่ต้องเสียหรือพึงชำระในปีก่อน การจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างให้ผู้เสียภาษีชำระภาษีตามจำนวนที่ต้องเสียหรือพึงชำระในปีก่อน เหลือจำนวนภาษีเท่าใดให้ผู้เสียภาษีชำระภาษี ดังนี้

ปีที่ 1 ร้อยละ 25 ของจำนวนภาษีที่เหลือ

ปีที่ 2 ร้อยละ 50 ของจำนวนภาษีที่เหลือ

ปีที่ 3 ร้อยละ 75 ของจำนวนภาษีที่เหลือ

ทั้งนี้ ในการดำเนินการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างกระทรวงมหาดไทยได้ขยายกำหนดเวลาดำเนินการให้ อปท. แจ้งประเมินภาษีโดยส่งแบบประเมินภาษีให้แก่ผู้มีหน้าที่เสียภาษี เพื่อชำระภาษีภายในวันที่ 31 สิงหาคม 2563 ซึ่งผู้บริหารท้องถิ่นสามารถพิจารณาขยายกำหนดเวลาการชำระภาษีออกไปเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในการชำระภาษีได้

จากการตรวจสอบข้อมูลผู้มีหน้าที่เสียภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ของ อปท. จำนวน 71 แห่ง เพียงวันที่ 31 สิงหาคม 2563 พบว่า จากจำนวนผู้มีหน้าที่เสียภาษีที่ถือครองทรัพย์สินในเขตพื้นที่จำนวนทั้งสิ้น 542,994 ราย มี อปท. จำนวน 60 แห่ง หรือร้อยละ 84.51 ดำเนินการสำรวจข้อมูลการถือครองและการใช้ประโยชน์ในทรัพย์สินยังไม่แล้วเสร็จ และมีเพียง 11 แห่ง หรือร้อยละ 15.49 ที่ดำเนินการสำรวจข้อมูลแล้วเสร็จและสามารถแจ้งประเมินภาษีให้กับผู้มีหน้าที่เสียภาษีได้ครบถ้วน ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบจำนวนรายที่แจ้งการประเมินภาษีกับจำนวนรายที่จัดเก็บภาษีได้ พบว่า อปท. ทั้ง 71 แห่ง มีจำนวนรายที่จัดเก็บภาษีได้ (ต่ำ) กว่าจำนวนรายที่แจ้งประเมินภาษีจำนวน 74,795 ราย คิดเป็นร้อยละ 44.47 (แสดงดังตารางที่ 10 และภาคผนวกที่ 2)

ตารางที่ 10 แสดงข้อมูลการแจ้งประเมินภาษีและการรับชำระภาษี ณ วันที่ 31 สิงหาคม 2563 ของ อปท. จำนวน 71 แห่ง

อปท. จำนวน 71 แห่ง	ข้อมูลการดำเนินการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง (ราย)						
	ผู้มีหน้าที่เสียภาษี (1)	ยังไม่ได้สำรวจ	อปท. สำรวจและตรวจสอบข้อมูล			จำนวนราย	
			ทั้งหมด	ผู้ที่ได้รับยกเว้น	แจ้งประเมินภาษี (2)	จัดเก็บภาษีได้	ยังไม่ได้จัดเก็บ
1. ข้อมูลจาก อปท. 60 แห่ง (ร้อยละ 84.51)	494,827	331,291	163,536	26,086	137,450	77,409	60,041
2. ข้อมูลจาก อปท. 11 แห่ง (ร้อยละ 15.49)	48,167	-	48,167	17,435	30,732	15,978	14,754
รวม	542,994	331,291	211,703	43,521	168,182	93,387	74,795
จำนวนรายที่จัดเก็บได้และยังไม่ได้จัดเก็บเปรียบเทียบกับจำนวนรายที่แจ้งประเมิน (ร้อยละ)						55.53	44.47

ที่มา : แบบสอบทานขั้นตอนการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ของ อปท. จำนวน 71 แห่ง (จัดทำโดย สตง.)

หมายเหตุ (1) ผู้มีหน้าที่เสียภาษีที่ถือครองทรัพย์สิน หมายถึง บุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล ซึ่งเป็นเจ้าของที่ดิน หรือสิ่งปลูกสร้าง หรือเป็นผู้ครอบครอง หรือทำประโยชน์ฯ ตามมาตรา 5

(2) แจ้งประเมินภาษีให้กับผู้ที่ต้องเสียภาษี หมายถึง ผู้มีหน้าที่เสียภาษีที่ถือครองทรัพย์สินตามมาตรา 5 และไม่ได้รับยกเว้นตามมาตรา 8 มาตรา 40 และมาตรา 41

จากการเปรียบเทียบการจัดเก็บรายได้ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างกับการแจ้งประเมินภาษี (ก่อนหักการบรรเทาภาระภาษีและส่วนลด) และภาษีที่ต้องชำระ พบว่า อปท. 71 แห่ง จัดเก็บภาษีได้ (ต่ำ) กว่าที่แจ้งประเมินภาษีจำนวน 74,795 ราย คิดเป็นร้อยละ 44.47 (แสดงดังตารางที่ 10) โดยยอดภาษีที่ต้องจัดเก็บจำนวน 281,416,973.98 บาท คิดเป็นร้อยละ 10.26 ของภาษีที่แจ้งประเมินนั้น อปท. สามารถจัดเก็บภาษีได้จำนวน 186,586,405.79 บาท คิดเป็นร้อยละ 66.30 ของภาษีที่ต้องจัดเก็บ คงเหลือภาษีที่ยังไม่ได้จัดเก็บจำนวน 94,830,568.19 บาท หรือร้อยละ 33.70 ซึ่งจะต้องดำเนินการติดตามให้มีการชำระภาษีและตั้งเป็นลูกหนี้เมื่อสิ้นปีงบประมาณต่อไป (แสดงดังตารางที่ 11 และภาคผนวกที่ 2)

ตารางที่ 11 แสดงข้อมูลจำนวนเงินภาษีที่แจ้งประเมิน ภาษีที่ต้องจัดเก็บ และการรับชำระภาษี ณ 31 สิงหาคม 2563 ของ อปท. จำนวน 71 แห่ง

อปท. จำนวน 71 แห่ง	ข้อมูลการดำเนินการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง (บาท)			
	การแจ้งประเมิน (1)	ภาษีที่ต้องจัดเก็บ (2)	ภาษีที่จัดเก็บได้	ภาษีที่ยังไม่ได้จัดเก็บ
1. ข้อมูลจาก อปท. 60 แห่ง **(ร้อยละ 84.51)**	2,105,664,065.98	217,807,004.87	147,725,789.92	70,081,214.95
2. ข้อมูลจาก อปท. 11 แห่ง **(ร้อยละ 15.49)**	636,539,374.20	63,609,969.11	38,860,615.87	24,749,353.24
รวม	**2,742,203,440.18**	**281,416,973.98**	**186,586,405.79**	**94,830,568.19**
ร้อยละ		**10.26**	**66.30**	**33.70**

ที่มา : แบบสอบทานขั้นตอนการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ของ อปท. จำนวน 71 แห่ง (จัดทำโดย สตง.)

หมายเหตุ : (1) ภาษีที่แจ้งประเมิน คือ จำนวนเงินภาษีหลังหักยกเว้นตามมาตรา 40 และมาตรา 41 แห่ง พ.ร.บ. ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562

(2) ภาษีที่ต้องจัดเก็บ คือ จำนวนเงินภาษีที่แจ้งประเมินหักส่วนลดและการได้รับบรรเทาภาระภาษี ตามมาตรา 55 ถึงมาตรา 57 และมาตรา 97 แห่ง พ.ร.บ. ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562

จากการตรวจสอบข้อมูลและสังเกตการณ์ อปท. จำนวน 71 แห่ง สุ่มตรวจสอบจากผู้มีหน้าที่เสียภาษีจำนวน 2,118 ราย โดยทดสอบการคำนวณภาษีและการแจ้งประเมินภาษี พบว่า การคำนวณรายการที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ราคาประเมินทุนทรัพย์ อัตราภาษี และจำนวนภาษีที่ต้องชำระไม่ถูกต้อง ครบถ้วน 67 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 94.37 ของ อปท. 71 แห่ง และจำนวน 1,005 ราย คิดเป็นร้อยละ 47.45 ของผู้มีหน้าที่เสียภาษีที่สุ่มตรวจสอบ 2,118 ราย โดยเป็นการแจ้งประเมินสูงกว่าภาษีที่ต้องชำระ 31 แห่ง เป็นเงิน 711,147.53 บาท และแจ้งประเมิน (ต่ำ) กว่าภาษีที่ต้องชำระ 36 แห่ง เป็นเงิน 575,838.35 บาท และอีก 1 แห่ง ยังไม่ได้แจ้งประเมินภาษีจำนวน 20,075.49 บาท มีเพียง 3 แห่ง ที่คำนวณภาษีและแจ้งประเมินภาษีครบถ้วน ถูกต้อง (แสดงดังตารางที่ 12 และภาคผนวกที่ 2)

ตารางที่ 12 แสดงข้อมูลการแจ้งประเมินภาษีของ อปท. จำนวน 71 แห่ง โดยสุ่มตรวจสอบจากผู้มีหน้าที่เสียภาษีจำนวน 2,118 ราย

การแจ้งประเมิน	อปท. (แห่ง)	ผู้มีหน้าที่เสียภาษี (ราย)		จำนวนเงิน (บาท)		
		ทั้งหมด	ไม่ถูกต้อง	ข้อมูลจาก อปท.	ข้อมูลจากการตรวจสอบ	สูง (ต่ำ)
1. แจ้งประเมินภาษีไม่ถูกต้อง ครบถ้วน	67	1,983	1,005	8,275,417.62	8,140,108.44	135,309.18
1.1 แจ้งสูงไป	31	1,051	457	5,379,940.80	4,668,793.27	711,147.53
1.2 แจ้งต่ำไป	36	932	548	2,895,476.82	3,471,315.17	(575,838.35)
2 ยังไม่ได้แจ้งประเมินฯ	1	12	N/A	N/A	20,075.49	(20,075.49)
3. แจ้งประเมินภาษีถูกต้อง ครบถ้วน	3	123	-	64,925.91	64,925.91	-
รวม	**71**	**2,118**	**1,005**	**8,340,343.53**	**8,225,109.84**	**115,233.69**

ที่มา : แบบสรุปผลการตรวจสอบเปรียบเทียบข้อมูลของ อปท. กับข้อมูลจากการสังเกตการณ์ของ อปท. จำนวน 71 แห่ง (จัดทำโดย สตง.)
หมายเหตุ : N/A หมายถึง ไม่ได้รับข้อมูลจาก อปท. จึงไม่มีข้อมูลที่จะต้องแสดง

ทั้งนี้ ผลการตรวจสอบผลสัมฤทธิ์และประสิทธิภาพการดำเนินการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้ง 3 ประการ ดังกล่าวข้างต้น สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน โดยสำนักตรวจเงินแผ่นดินจังหวัดและสำนักตรวจสอบการเงินและบริหารพัสดุที่ 24 ได้แจ้งผลการตรวจสอบและข้อเสนอแนะให้หน่วยรับตรวจดำเนินการแก้ไขข้อบกพร่องและควบคุมกำกับมิให้เกิดข้อบกพร่องขึ้นอีก โดยมีข้อเสนอแนะที่สำคัญจำแนกเป็นลักษณะต่าง ๆ แสดงไว้ตามภาคผนวกที่ 3

ผลกระทบ

จากผลการตรวจสอบผลสัมฤทธิ์และประสิทธิภาพการดำเนินการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปี พ.ศ. 2563 มีผลกระทบที่สำคัญ ดังนี้

1. กรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางส่วนสำรวจและจัดทำข้อมูลที่ดินและสิ่งปลูกสร้างยังไม่ครบถ้วน ถูกต้อง และเป็นปัจจุบัน ตามข้อมูลเจ้าของทรัพย์สินในเขตพื้นที่ ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่มีฐานข้อมูลที่จะนำไปประกอบการจัดทำบัญชีรายการที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง และประกาศราคาประเมินทุนทรัพย์ของที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ส่งผลให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่สามารถจัดทำข้อมูลที่ดินและสิ่งปลูกสร้างตามแบบต่าง ๆ ได้ทันกับเวลาที่กฎหมายกำหนด

2. กรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่จัดทำประมาณการรายได้ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างไม่เป็นตามหนังสือสั่งการและไม่ครอบคลุมทุกลักษณะการใช้ประโยชน์ในที่ดินและสิ่งปลูกสร้างของผู้มีหน้าที่เสียภาษีทุกรายตามข้อเท็จจริง ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่สามารถนำประมาณการรายได้มาเป็นตัวชี้วัดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานจัดเก็บภาษีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้และบางกรณีอาจทำให้การจัดเก็บไม่ถูกต้องตามที่ควรจะเป็น

3. กรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่แจ้งประเมินภาษีผู้มีหน้าที่เสียภาษีไม่ครบถ้วนทุกราย และไม่ถูกต้องตามลักษณะการใช้ประโยชน์ในที่ดินและสิ่งปลูกสร้างจะมีผลให้การคำนวณภาษีที่ต้องจัดเก็บไม่ถูกต้องไปด้วย กอรปกับการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่สามารถจัดเก็บภาษี

ได้ตามที่แจ้งประเมิน จำนวน 94,830,568.19 บาท ตามข้อตรวจพบที่ 3 ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจสูญเสียรายได้ที่ควรจะได้รับ รวมถึงเสียโอกาสในการนำเงินรายได้ไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการจัดเก็บรายได้ และจัดทำบริการสาธารณะตามภารกิจของท้องถิ่น

4. หากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่สามารถดำเนินการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างให้ครบถ้วน ถูกต้อง ครอบคลุมผู้มีหน้าที่เสียภาษีของประเทศได้ จะทำให้การปรับโครงสร้างภาษีทรัพย์สินภายใต้พระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 ไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย รวมทั้งไม่เกิดผลสัมฤทธิ์และประสิทธิภาพของการจัดเก็บรายได้ของท้องถิ่นและความไม่เป็นธรรมกับประชาชนผู้มีหน้าที่เสียภาษี

สาเหตุ

จากการตรวจสอบผลสัมฤทธิ์และประสิทธิภาพการดำเนินการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปี พ.ศ. 2563 มีสาเหตุที่สำคัญ ดังนี้

1. กรณีการสำรวจและจัดทำข้อมูลที่ดินและสิ่งปลูกสร้างไม่ครบถ้วน ถูกต้อง และเป็นปัจจุบันตามข้อมูลเจ้าของทรัพย์สินในเขตพื้นที่ ซึ่งเกิดจากหลายสาเหตุ ได้แก่

1.1 ข้อมูลที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างที่ได้รับจากกรมที่ดินบางแปลง จำนวนเนื้อที่ดิน ชื่อเจ้าของที่ดินไม่ถูกต้อง ไม่เป็นปัจจุบัน รวมถึงจำนวนแปลงที่ครอบครองมีความทับซ้อนหรืออยู่นอกเขตพื้นที่ปกครอง อีกทั้งกรณีการถือครองที่ดินที่เป็นเอกสารสิทธิประเภท น.ส.3 ส.ป.ก. หรือที่ดินที่ไม่มีเอกสารสิทธิแต่มีการใช้ประโยชน์ ไม่มีข้อมูลจากกรมที่ดิน ทำให้ยากที่จะตรวจสอบได้ว่าเป็นของผู้มีหน้าที่เสียภาษีรายใด ไม่สามารถนำข้อมูลไปปรับปรุงหรือใช้เป็นฐานข้อมูลในการสำรวจหรือจัดทำข้อมูลที่ดินและสิ่งปลูกสร้างได้

1.2 ข้อมูลบัญชีกำหนดราคาประเมินทุนทรัพย์ที่ดินและสิ่งปลูกสร้างของกรมธนารักษ์ไม่ครบถ้วนทุกแปลงที่ดิน และไม่ครอบคลุมทุกลักษณะการใช้ประโยชน์ในสิ่งปลูกสร้าง ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องใช้ดุลพินิจของพนักงานสำรวจและพนักงานประเมินในการคำนวณมูลค่าของที่ดินและสิ่งปลูกสร้างของผู้มีหน้าที่เสียภาษีแต่ละรายตามลักษณะการใช้ประโยชน์

1.3 การติดตั้งและใช้งานโปรแกรมประยุกต์ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (LTAX GIS) และโปรแกรมแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สิน (LTAX 3000) เพื่อนำไปใช้เป็นเครื่องมือช่วยในการจัดทำแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สินไม่สามารถบันทึกรายละเอียดที่จำเป็นและลักษณะการใช้ประโยชน์ของข้อมูลที่ดินและสิ่งปลูกสร้างสำหรับการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างได้ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบจึงต้องบันทึกข้อมูลและคำนวณภาษีโดยระบบเอกสารทุกขั้นตอน ซึ่งทำให้เกิดความล่าช้าและผิดพลาดของข้อมูล

1.4 ผู้บริหารไม่ได้ให้ความสำคัญในการกำหนดแผนปฏิบัติงานที่ชัดเจน กำหนดหน่วยงานที่รับผิดชอบ ระยะเวลาแล้วเสร็จ และวิธีการควบคุมการปฏิบัติงาน เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถสำรวจข้อมูลการใช้ประโยชน์ในที่ดินและสิ่งปลูกสร้างได้ครบถ้วน ถูกต้อง ตามจำนวนผู้มีหน้าที่เสียภาษีและที่ดินทุกแปลงในเขตพื้นที่ ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่มีฐานข้อมูลที่จะนำไปประกอบการจัดทำบัญชีรายการที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง และประกาศราคาประเมินทุนทรัพย์ของที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง

2. เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบยังขาดความรู้ ความเข้าใจ หลักเกณฑ์เกี่ยวกับขั้นตอน วิธีการ และแนวทางปฏิบัติในการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างตามพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง

พ.ศ. 2562 และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากเป็นกฎหมายฉบับใหม่ซึ่งถือปฏิบัติเป็นปีแรก ส่งผลให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบต้องใช้ดุลพินิจในการปฏิบัติงาน ทำให้เกิดข้อผิดพลาดในการจัดประเภทการใช้ประโยชน์ของที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง การวัดขนาดพื้นที่ การนับอายุของสิ่งปลูกสร้าง การคิดค่าเสื่อมราคา และการคำนวณภาษี

3. การดำเนินการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างตามพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 ซึ่งเป็นกฎหมายฉบับใหม่ มีขั้นตอนในการปฏิบัติงานหลากหลายขั้นตอน ไม่ว่าจะเป็นการจัดทำประมาณการรายได้ การแจ้งประเมินภาษี การจัดเก็บรายได้ ซึ่งมีกรอบระยะเวลาจำกัด เมื่อเทียบกับข้อมูลการใช้ประโยชน์ในที่ดินและสิ่งปลูกสร้างของผู้มีหน้าที่เสียภาษีทุกราย ที่ดินทุกแปลง ในเขตพื้นที่ประกอบกับบุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีจำนวนจำกัดและต้องปฏิบัติงานหลายด้าน ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่สามารถดำเนินการได้ครบถ้วนทุกรายและทุกแปลงในขั้นตอนการปฏิบัติงาน

4. ประชาชนยังขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 โดยเฉพาะหน้าที่ที่จะต้องทำการตรวจสอบข้อมูล กรรมสิทธิ์ และการใช้ประโยชน์ในที่ดินและสิ่งปลูกสร้างของตน ตามบัญชีรายการที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประกาศให้ทราบว่าเป็นข้อมูลที่ถูกต้องตรงกับข้อเท็จจริงหรือไม่ ซึ่งหากประชาชนเจ้าของทรัพย์สินมีการตรวจสอบ จะทำให้ข้อผิดพลาดลดลง

5. การจัดส่งหนังสือการประเมินภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ประจำปีภาษี พ.ศ. 2563 (แบบ ภ.ด.ส.6) บางรายผู้มีหน้าที่เสียภาษีอาจไม่ได้รับ เนื่องจากข้อมูลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่เป็นปัจจุบัน หรือบางรายเจ้าของทรัพย์สินไม่ได้อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ทำให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีไม่ได้รับเอกสารดังกล่าว

ข้อเสนอแนะ

เพื่อให้การดำเนินการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด สร้างความเป็นธรรมกับประชาชนผู้ที่ชำระภาษีอย่างสม่ำเสมอ ลดความขัดแย้ง และทำให้ประชาชนเข้าใจอย่างถูกต้องว่าผู้เป็นเจ้าของหรือครอบครองที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างอยู่ในวันที่ 1 มกราคม ของปีใด เป็นผู้มีหน้าที่เสียภาษีสำหรับปีนั้น ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินพิจารณาแล้วเห็นควรให้อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นพิจารณาดำเนินการ ดังนี้

1. ประสานงานกับกรมที่ดิน และกรมธนารักษ์ ในการจัดทำรายละเอียดที่ดิน สิ่งปลูกสร้าง การกำหนดหลักเกณฑ์การวัดขนาดพื้นที่ของสิ่งปลูกสร้าง และกำหนดราคาประเมินทุนทรัพย์ให้ครบถ้วนครอบคลุมทุกพื้นที่และลักษณะการใช้ประโยชน์ ดังนี้

1.1 กรมที่ดิน โดยให้ตรวจสอบข้อมูลเอกสารสิทธิของที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ด้วยการปรับปรุงฐานข้อมูลให้ถูกต้องเป็นปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็น เลขที่ดิน หน้าสำรวจ จำนวนเนื้อที่ดิน ชื่อเจ้าของที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง รวมถึงดำเนินการสำรวจและกำหนดรูปแปลงที่ดินตามแนวเขตการปกครองให้ชัดเจนครอบคลุมที่ดินทุกแปลงไม่ว่าจะเป็น น.ส.3 น.ส.3ก หรือที่ดินที่ไม่มีเอกสารสิทธิ ที่มีการใช้ประโยชน์ในที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถนำข้อมูลจากกรมที่ดินไปใช้ในการสำรวจและจัดทำฐานข้อมูลที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่ถูกต้องและเป็นปัจจุบันเพื่อใช้ในการจัดเก็บภาษีต่อไป

1.2 กรมธนารักษ์ โดยให้กำหนดหลักเกณฑ์ในการวัดขนาดของสิ่งปลูกสร้างและพื้นที่ต่อเนื่องของสิ่งปลูกสร้างให้ชัดเจน กำหนดราคาประเมินทุนทรัพย์ที่ดินและสิ่งปลูกสร้างให้ครบถ้วนครอบคลุมทุกแปลงที่ดินและทุกลักษณะการใช้ประโยชน์ของสิ่งปลูกสร้าง รวมถึงปรับปรุงราคาประเมินให้สอดคล้องกับพื้นที่ ทำเล สภาพเศรษฐกิจในพื้นที่นั้น ๆ และดำเนินการให้ทันต่อห้วงเวลาของการดำเนินการจัดเก็บภาษีตามที่กฎหมายกำหนด เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นลดการใช้ดุลพินิจของพนักงานสำรวจและพนักงานประเมินในการคำนวณมูลค่าของที่ดินและสิ่งปลูกสร้างตามลักษณะการใช้ประโยชน์ รวมถึงเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมกับผู้มีหน้าที่เสียภาษีทุกราย

2. กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น พิจารณาดำเนินการ ดังนี้

2.1 สั่งการให้มีการปรับปรุงโปรแกรมประยุกต์ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (LTAX/GIS) โปรแกรมแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สิน (LTAX 3000) ให้สามารถแยกข้อมูลลักษณะการใช้ประโยชน์ของที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง รวมถึงพัฒนาให้สามารถใช้งานร่วมกับระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ (e-LAAS) เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดึงฐานข้อมูลนำไปตั้งเป็นผู้อยู่ในข่ายต้องชำระภาษี (กค.1) และการออกใบเสร็จรับเงินในการรับชำระภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างได้ในคราวเดียวกัน

2.2 แจ้งผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผ่านผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาดำเนินการให้ อปท. ที่อยู่ในพื้นที่รับผิดชอบได้รับทราบผลการตรวจสอบในภาพรวมของรายงานฉบับนี้และกำชับให้แต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณานำข้อเสนอแนะไปดำเนินการ ดังนี้

2.2.1 สั่งกำชับให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำประมาณการรายได้ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง โดยพิจารณาจากข้อมูลที่ได้จากการสำรวจจริงทั้งในส่วนของจำนวนผู้มีหน้าที่เสียภาษี ผู้ต้องชำระภาษี ลักษณะการใช้ประโยชน์ให้ครอบคลุมพื้นที่รับผิดชอบมาเป็นเกณฑ์ในการจัดทำประมาณการ ทั้งนี้เนื่องจากในปีงบประมาณ 2564 กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นไม่ได้กำหนดแนวทางการจัดทำประมาณการรายได้ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างเป็นการเฉพาะ จึงอาจทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดทำประมาณการที่แตกต่างกันไปและไม่สามารถชี้วัดประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างทั้งในระดับท้องถิ่นและภาพรวมทั้งประเทศได้

2.2.2 พิจารณาเพิ่มช่องทางการรับชำระภาษีผ่านหน่วยงานของรัฐ ธนาคาร หรือช่องทางอื่น ๆ ตามมาตรา 12 มาตรา 50 มาตรา 51 วรรคหนึ่ง และประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การดำเนินการตามพระราชบัญญัติที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 ข้อ 7 และข้อ 8 เพื่ออำนวยความสะดวกในการชำระภาษีให้แก่ประชาชนและเป็นการลดความเสี่ยงที่อาจเกิดการทุจริต โดยกำหนดระยะเวลาดำเนินการให้ชัดเจนและพิจารณาเป็นตัวชี้วัดในการประเมินประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้

2.2.3 ให้ความสำคัญกับการจัดทำข้อมูลฐานภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง โดยสั่งการให้จัดทำแผนปฏิบัติงานเพื่อกำหนดกรอบระยะเวลาดำเนินการในการสำรวจที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง และการจัดทำข้อมูลตามลักษณะการใช้ประโยชน์ให้ถูกต้อง ครบถ้วน เป็นปัจจุบัน โดยอาจพิจารณาการใช้ฐานข้อมูลสำนักพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) หรือ GISTDA มาช่วยในการสำรวจข้อมูลซึ่งจะทำให้การสำรวจเป็นไปด้วยความรวดเร็วครอบคลุมพื้นที่รับผิดชอบมากยิ่งขึ้น

2.2.4 เร่งรัดให้มีการบันทึกและปรับปรุงฐานข้อมูลในโปรแกรมประยุกต์ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (LTAX/GIS) และโปรแกรมแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สิน (LTAX 3000)

ให้ครบถ้วน เป็นปัจจุบัน โดยอาจพัฒนาเครื่องมือที่ช่วยในการจัดทำฐานข้อมูลให้มีความสมบูรณ์สามารถนำข้อมูลไปใช้ดำเนินการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2.5 สั่งการให้มีการบันทึกรายละเอียดผู้อยู่ในข่ายต้องชำระภาษี (กค.1) ในระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ (e-LAAS) ให้ครบถ้วนทุกรายตามหนังสือแจ้งการประเมินภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง (ภ.ด.ส.6) เพื่อเป็นการควบคุมการรับชำระภาษี และเมื่อถึงวันสิ้นปีงบประมาณ หากจัดเก็บได้ไม่ครบถ้วนทุกรายให้ดำเนินการบันทึกรับรู้รายได้และตั้งลูกหนี้ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง เพื่อให้การบันทึกบัญชีรายได้ตรงตามปีงบประมาณที่เกิดรายได้ และนำไปดำเนินการติดตาม เร่งรัด จัดเก็บภาษีในปีงบประมาณต่อไป

2.2.6 ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างแก่ประชาชนในพื้นที่อย่างทั่วถึงและสม่ำเสมอผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น วิทยุกระจายเสียงในชุมชน การลงพื้นที่พบปะประชาชน เป็นต้น เพื่อให้ประชาชนเข้าใจถึงหลักการของภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง เห็นถึงความสำคัญและประโยชน์ของการจัดเก็บภาษีประเภทนี้ ซึ่งจะทำให้เกิดความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงานจัดเก็บต่อไป

2.2.7 ส่งเสริมเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องให้ได้รับการอบรมเพิ่มเติมความรู้ความเข้าใจในข้อกฎหมายและแนวทางปฏิบัติที่กำหนด เพื่อให้เกิดความมั่นใจในการปฏิบัติหน้าที่ที่รับผิดชอบสามารถตัดสินใจและให้ข้อมูลที่ถูกต้องกับประชาชนผู้ที่ต้องเสียภาษีได้

ภาคผนวก

ภาคผนวกที่ 1 แสดงรายชื่อหน่วยรับตรวจตามประเด็นข้อตรวจพบที่ 1 จากการตรวจสอบการดำเนินการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปี พ.ศ. 2563

ที่	หน่วยตรวจสอบ	หน่วยรับตรวจ	ประเด็นข้อตรวจพบที่ 1											
			1.1						1.2			1.3		
			(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(1)	(2)	(3)	(1)	(2)	(3)
1	สตจ.พระนครศรีอยุธยา	เทศบาลเมืองอโยธยา	✓	✓	✗	✗	✓	✓	✗	*	*	✗	*	*
2	สตจ.นครนายก	เทศบาลตำบลเกาะหวาย	✓	✓	✗	✓	✓	✓	✓	*	*	✓	*	*
3	สตจ.สระบุรี	เทศบาลเมืองทับกวาง	✓	✓	✗	✓	✓	✓	✓	*	*	✓	*	*
4	สตจ.ปราจีนบุรี	เทศบาลตำบลประจันตคาม	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	*	*	✗	*	*
5	สตจ.ลพบุรี	เทศบาลเมืองบ้านหมี่	✓	✓	✗	✓	✓	✓	✓	*	*	*	*	✗
6	สตจ.อ่างทอง	เทศบาลตำบลศาลาแดง	✓	✓	✗	✓	✓	✓	✗	*	*	*	*	✗
7	สตจ.ชลบุรี	เทศบาลนครเจ้าพระยาสุรศักดิ์	✗	✓	✗	✓	✓	✓	✗	*	*	✗	*	*
8	สตจ.ฉะเชิงเทรา	เทศบาลตำบลบางสมัคร	✗	✓	✗	✓	✓	✓	✗	*	*	✗	*	*
9	สตจ.จันทบุรี	เทศบาลเมืองจันทนิมิต	✗	✓	✗	✓	✓	✓	✓	*	*	✓	*	*
10	สตจ.ระยอง	เทศบาลเมืองมาบตาพุด	✓	✓	✗	✓	✓	✓	✗	*	*	✗	*	*
11	สตจ.ตราด	เทศบาลตำบลเกาะช้าง	✗	✓	✗	✓	✓	✓	✗	*	*	✗	*	*
12	สตจ.สระแก้ว	เทศบาลเมืองอรัญญประเทศ	✗	✓	✗	✗	✗	✓	✗	*	*	*	*	✗
13	สตจ.นครราชสีมา	เทศบาลเมืองสีคิ้ว	✓	✓	✗	✓	✓	✗	*	✓	*	✗	*	*
14	สตจ.ชัยภูมิ	เทศบาลตำบลหนองบัวแดง	✓	✓	✗	✓	✓	✓	✓	*	*	✓	*	*
15	สตจ.บุรีรัมย์	เทศบาลเมืองนางรอง	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	*	*	✓	*	*
16	สตจ.สุรินทร์	เทศบาลตำบลรัตนบุรี	✗	✓	✗	✗	✓	✓	✗	*	*	✗	*	*
17	สตจ.อุบลราชธานี	เทศบาลเมืองเดชอุดม	✓	✓	✗	✗	✓	✓	✓	*	*	✗	*	*
18	สตจ.อำนาจเจริญ	เทศบาลตำบลพระเหลา	✓	✓	✗	✓	✓	✓	✗	*	*	✗	*	*
19	สตจ.ศรีสะเกษ	เทศบาลเมืองกันทรลักษ์	✗	✓	✓	✓	✓	✓	✗	*	*	✗	*	*
20	สตจ.ยโสธร	เทศบาลตำบลสำราญ	✓	✓	✗	✓	✓	✓	✓	*	*	✓	*	*
21	สตจ.มุกดาหาร	เทศบาลตำบลนิคมคำสร้อย	✓	✓	✗	✓	✗	✓	✗	*	*	*	*	✗

ที่	หน่วยตรวจสอบ	หน่วยรับตรวจ	ประเด็นข้อตรวจพบที่ 1											
			1.1						1.2			1.3		
			(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(1)	(2)	(3)	(1)	(2)	(3)
22	สตจ.นครพนม	เทศบาลตำบลหนองญาติ	✓	✓	✗	✗	✓	✓	✗	*	*	✗	*	*
23	สตจ.อุดรธานี	เทศบาลเมืองโนนสูง – น้ำคำ	✓	✓	✓	✗	✓	✓	✗	*	*	✗	*	*
24	สตจ.หนองบัวลำภู	เทศบาลตำบลนากลาง	✓	✓	✗	✓	✓	✓	✗	*	*	✗	*	*
25	สตจ.สกลนคร	เทศบาลตำบลสว่างแดนดิน	✓	✓	✗	✓	✓	✓	✗	*	*	✗	*	*
26	สตจ.หนองคาย	เทศบาลเมืองหนองคาย	✓	✓	✗	✓	✓	✓	✗	*	*	✗	*	*
27	สตจ.บึงกาฬ	เทศบาลเมืองบึงกาฬ	✓	✓	✗	✓	✓	✓	✗	*	*	✓	*	*
28	สตจ.เลย	เทศบาลเมืองวังสะพุง	✓	✓	✗	✓	✓	✓	✓	*	*	✓	*	*
29	สตจ.ขอนแก่น	เทศบาลเมืองบ้านไผ่	✓	✓	✗	✗	✗	✗	*	✗	*	*	*	✗
30	สตจ.กาฬสินธุ์	เทศบาลเมืองกุฉินารายณ์	✓	✓	✗	✓	✓	✓	✗	*	*	✗	*	*
31	สตจ.ร้อยเอ็ด	เทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ	✓	✓	✗	✓	✗	✓	✓	*	*	✓	*	*
32	สตจ.มหาสารคาม	เทศบาลตำบลโกสุมพิสัย	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	*	*	*	*	✗
33	สตจ.เชียงใหม่	เทศบาลเมืองต้นเปา	✓	✓	✗	✓	✓	✓	✓	*	*	✗	*	*
34	สตจ.ลำพูน	เทศบาลตำบลมะเขือแจ้	✓	✓	✗	✓	✗	✗	*	✓	*	✗	*	*
35	สตจ.เชียงราย	เทศบาลตำบลบ้านดู่	✓	✓	✗	✓	✓	✓	✓	*	*	✗	*	*
36	สตจ.แม่ฮ่องสอน	เทศบาลตำบลปาย	✓	✓	✗	✓	✓	✓	✓	*	*	*	*	✗
37	สตจ.ลำปาง	เทศบาลเมืองเขลางค์นคร	✓	✓	✗	✓	✓	✓	✗	*	*	✗	*	*
38	สตจ.น่าน	เทศบาลตำบลปัว	✓	✓	✗	✓	✓	✓	✓	*	*	✓	*	*
39	สตจ.แพร่	เทศบาลตำบลเด่นชัย	✓	✓	✗	✓	✓	✓	✗	*	*	✗	*	*
40	สตจ.พะเยา	เทศบาลเมืองดอกคำใต้	✓	✓	✗	✓	✓	✓	✗	*	*	✗	*	*
41	สตจ.อุตรดิตถ์	เทศบาลตำบลท่าเสา	✓	✓	✗	✓	✓	✓	✗	*	*	✗	*	*
42	สตจ.พิษณุโลก	เทศบาลตำบลหัวรอ	✗	✓	✗	✓	✓	✓	✓	*	*	✓	*	*
43	สตจ.สุโขทัย	เทศบาลเมืองศรีสัชนาลัย	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✗	*	*	✗	*	*

ที่	หน่วยตรวจสอบ	หน่วยรับตรวจ	ประเด็นข้อตรวจพบที่ 1											
			1.1						1.2			1.3		
			(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(1)	(2)	(3)	(1)	(2)	(3)
44	สตจ.ตาก	เทศบาลตำบลท่าสายลวด	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	*	*	✓	*	*
45	สตจ.เพชรบูรณ์	เทศบาลเมืองหล่มสัก	✓	✓	✗	✓	✓	✓	✓	*	*	✗	*	*
46	สตจ.นครสวรรค์	เทศบาลเมืองชุมแสง	✓	✓	✗	✓	✓	✓	✓	*	*	✗	*	*
47	สตจ.กำแพงเพชร	เทศบาลเมืองกำแพงเพชร	✗	✓	✗	✗	✓	✓	✗	*	*	✗	*	*
48	สตจ.ชัยนาท	เทศบาลตำบลหันคา	✓	✓	✗	✓	✓	✓	✓	*	*	✗	*	*
49	สตจ.อุทัยธานี	เทศบาลตำบลหนองฉาง	✓	✓	✓	✗	✗	✓	*	*	✗	*	*	✗
50	สตจ.พิจิตร	เทศบาลเมืองพิจิตร	✓	✓	✗	✓	✓	✓	✗	*	*	✓	*	*
51	สตจ.สิงห์บุรี	เทศบาลเมืองสิงห์บุรี	✓	✓	*	✗	✗	✗	*	✗	*	*	*	✗
52	สตจ.เพชรบุรี	เทศบาลเมืองชะอำ	✗	✓	✓	✗	✓	✓	✗	*	*	✗	*	*
53	สตจ.ประจวบคีรีขันธ์	เทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์	✓	✓	✗	✓	✗	✓	✗	*	*	*	✗	*
54	สตจ.ราชบุรี	เทศบาลเมืองโพธาราม	✓	✓	✗	✓	✓	✓	✗	*	*	✓	*	*
55	สตจ.กาญจนบุรี	เทศบาลเมืองกาญจนบุรี	✓	✓	✗	✓	✓	✓	✓	*	*	✗	*	*
56	สตจ.สมุทรสงคราม	เทศบาลตำบลอัมพวา	✓	✓	✗	✓	✓	✓	✓	*	*	✓	*	*
57	สตจ.สุราษฎร์ธานี	เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี	✓	✓	✗	✓	✓	✓	✗	*	*	✗	*	*
58	สตจ.พังงา	เทศบาลเมืองตะกั่วป่า	✗	✓	✗	✗	✓	✓	✗	*	*	✗	*	*
59	สตจ.ภูเก็ต	เทศบาลเมืองป่าตอง	✓	✓	✗	✓	✓	✓	✓	*	*	✓	*	*
60	สตจ.ระนอง	เทศบาลเมืองระนอง	✓	✓	✗	✓	✗	✓	✓	*	*	✓	*	*
61	สตจ.ชุมพร	เทศบาลเมืองชุมพร	✓	✓	✗	✗	✓	✓	✗	*	*	✗	*	*
62	สตจ.นครศรีธรรมราช	เทศบาลเมืองปากพูน	✗	✓	✗	✓	✗	✓	✗	*	*	✗	*	*
63	สตจ.กระบี่	เทศบาลตำบลกระบี่น้อย	✗	✓	✗	✓	✓	✓	✓	*	*	*	*	✗
64	สตจ.ตรัง	เทศบาลตำบลห้วยยอด	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✗	*	*	✗	*	*
65	สตจ.พัทลุง	เทศบาลตำบลเขาเจียก	✓	✓	✗	✓	✓	✓	✓	*	*	✓	*	*

ที่	หน่วยตรวจสอบ	หน่วยรับตรวจ	ประเด็นข้อตรวจพบที่ 1											
			1.1						1.2			1.3		
			(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(1)	(2)	(3)	(1)	(2)	(3)
66	สตจ.สงขลา	เทศบาลนครหาดใหญ่	✗	✓	✗	✓	✓	✓	✗	*	*	✗	*	*
67	สตจ.ปัตตานี	เทศบาลเมืองปัตตานี	✗	✓	✗	✓	✓	✓	✓	*	*	✗	*	*
68	สตจ.สตูล	เทศบาลตำบลคลองขุด	✓	✓	✗	✗	✓	✓	✗	*	*	✗	*	*
69	สตจ.ยะลา	เทศบาลเมืองเบตง	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✗	*	*	✗	*	*
70	สตจ.นราธิวาส	เทศบาลเมืองตากใบ	✗	✓	✓	✓	✓	✓	✓	*	*	✓	*	*
71	สงพ.24 (กทม.)	สำนักงานเขตบางรัก และ สำนักงานเขตบางพลัด	✗	✗	✓	✗	✓	✓	✗	*	*	*	✗	*
รวม ✓			54	70	13	56	61	67	29	2	0	19	0	0
รวม ✗			17	1	57	15	10	4	37	2	1	40	2	10

หมายเหตุ : ประเด็นข้อตรวจพบที่ 1 การดำเนินการเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างของ อปท. บางส่วนยังไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง

1.1 หมายถึง การสำรวจและจัดทำข้อมูลที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง

(1) การติดตั้งและใช้งานโปรแกรมประยุกต์ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (LTAX GIS) และโปรแกรมแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สิน (LTAX 3000) หรือโปรแกรมอื่น ๆ

✓ หมายถึง ติดตั้งและใช้งานโปรแกรมฯ

✗ หมายถึง ไม่ได้ติดตั้งและใช้งานโปรแกรมฯ

(2) การจัดทำแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สิน

✓ หมายถึง จัดทำแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สิน

✗ หมายถึง ไม่ได้จัดทำแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สิน

(3) การได้รับข้อมูลรูปแปลงที่ดินและเอกสารสิทธิของที่ดินและสิ่งปลูกสร้างจากกรมที่ดิน

✓ หมายถึง ข้อมูลที่ได้รับตรงกับข้อมูลของท้องถิ่น

✗ หมายถึง ข้อมูลที่ได้รับไม่ตรงกับข้อมูลของท้องถิ่น

* หมายถึง ไม่ได้รับข้อมูลรูปแปลงที่ดินและเอกสารสิทธิจากกรมที่ดิน

(4) การนำข้อมูลรูปแปลงที่ดินไปจัดทำหรือปรับปรุงแผนที่แม่บทในระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS/LTAX GIS)

✓ หมายถึง นำข้อมูลรูปแปลงที่ดินไปจัดทำหรือปรับปรุงแผนที่แม่บทในระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

✗ หมายถึง ไม่นำข้อมูลรูปแปลงที่ดินไปจัดทำหรือปรับปรุงแผนที่แม่บทในระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

(5) การนำข้อมูลเอกสารสิทธิของที่ดินและสิ่งปลูกสร้างไปคัดลอกลงในแบบสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับที่ดิน สิ่งปลูกสร้าง และอาคารชุด
- ✓ หมายถึง นำข้อมูลเอกสารสิทธิของที่ดินและสิ่งปลูกสร้างไปคัดลอกลงในแบบสำรวจฯ
- ✕ หมายถึง ไม่นำข้อมูลเอกสารสิทธิของที่ดินและสิ่งปลูกสร้างไปคัดลอกลงในแบบสำรวจฯ

(6) การแต่งตั้งพนักงานสำรวจและดำเนินการสำรวจข้อมูลที่ดินและสิ่งปลูกสร้างในเขตพื้นที่
- ✓ หมายถึง แต่งตั้งพนักงานสำรวจและดำเนินการสำรวจฯ
- ✕ หมายถึง ไม่แต่งตั้งพนักงานสำรวจและไม่ดำเนินการสำรวจฯ

1.2 หมายถึง การจัดทำบัญชีรายการที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง (แบบ ภ.ด.ส.3)

(1) การนำข้อมูลจากการสำรวจมาจัดทำบัญชีรายการที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง
- ✓ หมายถึง นำข้อมูลจากการสำรวจมาจัดทำบัญชีรายการที่ดินและสิ่งปลูกสร้างครบถ้วน
- ✕ หมายถึง นำข้อมูลจากการสำรวจมาจัดทำบัญชีรายการที่ดินและสิ่งปลูกสร้างไม่ครบถ้วน
- ✱ หมายถึง หน่วยรับตรวจที่จัดประเภทอยู่ในข้อ (2) และข้อ (3)

(2) การนำข้อมูลจากทะเบียนทรัพย์สิน (ผ.ท.4) หรือข้อมูลผู้อยู่ในข่ายต้องชำระภาษี (กค.1) มาจัดทำบัญชีรายการที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง
- ✓ หมายถึง นำข้อมูลจากทะเบียนทรัพย์สิน (ผ.ท.4) หรือข้อมูลผู้อยู่ในข่ายต้องชำระภาษี (กค.1) มาจัดทำบัญชีรายการที่ดินและสิ่งปลูกสร้างครบถ้วน
- ✕ หมายถึง นำข้อมูลจากทะเบียนทรัพย์สิน (ผ.ท.4) หรือข้อมูลผู้อยู่ในข่ายต้องชำระภาษี (กค.1) มาจัดทำบัญชีรายการที่ดินและสิ่งปลูกสร้างไม่ครบถ้วน
- ✱ หมายถึง หน่วยรับตรวจที่จัดประเภทอยู่ในข้อ (1) และข้อ (3)

(3) ไม่ได้จัดทำบัญชีรายการที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง
- ✕ หมายถึง ไม่ได้จัดทำบัญชีรายการที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง
- ✱ หมายถึง หน่วยรับตรวจที่จัดประเภทอยู่ในข้อ (1) และข้อ (2)

1.3 หมายถึง การจัดทำประกาศราคาประเมินทุนทรัพย์ของที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง (แบบ ภ.ด.ส.1)

(1) การจัดทำประกาศราคาประเมินทุนทรัพย์ของที่ดินและสิ่งปลูกสร้างเป็นจำนวนราย
- ✓ หมายถึง จัดทำประกาศราคาประเมินทุนทรัพย์ของที่ดินและสิ่งปลูกสร้างเป็นจำนวนรายครบถ้วน
- ✕ หมายถึง จัดทำประกาศราคาประเมินทุนทรัพย์ของที่ดินและสิ่งปลูกสร้างเป็นจำนวนรายไม่ครบถ้วน
- ✱ หมายถึง หน่วยรับตรวจที่จัดประเภทอยู่ในข้อ (2) และข้อ (3)

(2) การจัดทำประกาศราคาประเมินทุนทรัพย์ของที่ดินและสิ่งปลูกสร้างเป็นจำนวนแปลง
- ✕ หมายถึง จัดทำประกาศราคาประเมินทุนทรัพย์ของที่ดินและสิ่งปลูกสร้างเป็นจำนวนแปลงไม่ครบถ้วน
- ✱ หมายถึง หน่วยรับตรวจที่จัดประเภทอยู่ในข้อ (1) และข้อ (3)

(3) ไม่ได้จัดทำประกาศราคาประเมินทุนทรัพย์ของที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง
- ✕ หมายถึง ไม่ได้จัดทำประกาศราคาประเมินทุนทรัพย์ของที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง
- ✱ หมายถึง หน่วยรับตรวจที่จัดประเภทอยู่ในข้อ (1) และข้อ (2)

ภาคผนวกที่ 2 แสดงรายชื่อหน่วยรับตรวจตามประเด็นข้อตรวจพบที่ 2 และข้อตรวจพบที่ 3 จากการตรวจสอบการดำเนินการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปี พ.ศ. 2563

ที่	หน่วยตรวจสอบ	หน่วยรับตรวจ	ประเด็นข้อตรวจพบที่ 2								ประเด็นข้อตรวจพบที่ 3				
			2.1	2.2	2.3	2.4	2.5	2.6	2.7	2.8	3.1	3.2			
												(1)	(2)	(3)	(4)
1	สตจ.พระนครศรีอยุธยา	เทศบาลเมืองอโยธยา	*	*	*	✗	*	*	*	*	✗	✗	*	*	*
2	สตจ.นครนายก	เทศบาลตำบลเกาะหวาย	*	*	*	*	*	*	✗	*	✗	*	*	*	✓
3	สตจ.สระบุรี	เทศบาลเมืองทับกวาง	*	*	*	*	*	*	*	✓	✗	*	✗	*	*
4	สตจ.ปราจีนบุรี	เทศบาลตำบลประจันตคาม	✗	*	*	*	*	*	*	*	✓	*	✗	*	*
5	สตจ.ลพบุรี	เทศบาลเมืองบ้านหมี่	✗	*	*	*	*	*	*	*	✗	*	✗	*	*
6	สตจ.อ่างทอง	เทศบาลตำบลศาลาแดง	✗	*	*	*	*	*	*	*	✗	✗	*	*	*
7	สตจ.ชลบุรี	เทศบาลนครเจ้าพระยาสุรศักดิ์	*	*	✗	*	*	*	*	*	✗	✗	*	*	*
8	สตจ.ฉะเชิงเทรา	เทศบาลตำบลบางสมัคร	✗	*	*	*	*	*	*	*	✗	*	✗	*	*
9	สตจ.จันทบุรี	เทศบาลเมืองจันทนิมิต	*	✗	*	*	*	*	*	*	✓	✗	*	*	*
10	สตจ.ระยอง	เทศบาลเมืองมาบตาพุด	*	*	*	*	*	*	*	✓	✓	*	✗	*	*
11	สตจ.ตราด	เทศบาลตำบลเกาะช้าง	✗	*	*	*	*	*	*	*	✗	*	✗	*	*
12	สตจ.สระแก้ว	เทศบาลเมืองอรัญญประเทศ	*	*	*	*	*	*	✗	*	✗	✗	*	*	*
13	สตจ.นครราชสีมา	เทศบาลเมืองสีคิ้ว	✗	*	*	*	*	*	*	*	✗	✗	*	*	*
14	สตจ.ชัยภูมิ	เทศบาลตำบลหนองบัวแดง	*	*	*	*	*	*	✗	*	✓	*	✗	*	*
15	สตจ.บุรีรัมย์	เทศบาลเมืองนางรอง	*	*	✗	*	*	*	*	*	✗	*	✗	*	*
16	สตจ.สุรินทร์	เทศบาลตำบลรัตนบุรี	✗	*	*	*	*	*	*	*	✗	✗	*	*	*
17	สตจ.อุบลราชธานี	เทศบาลเมืองเดชอุดม	*	✗	*	*	*	*	*	*	✗	*	✗	*	*
18	สตจ.อำนาจเจริญ	เทศบาลตำบลพระเหลา	*	*	*	*	✗	*	*	*	✗	✗	*	*	*
19	สตจ.ศรีสะเกษ	เทศบาลเมืองกันทรลักษ์	*	*	*	*	*	*	*	✓	✗	*	✗	*	*
20	สตจ.ยโสธร	เทศบาลตำบลสำราญ	✗	*	*	*	*	*	*	*	✓	✗	*	*	*

ที่	หน่วยตรวจสอบ	หน่วยรับตรวจ	ประเด็นข้อตรวจพบที่ 2								ประเด็นข้อตรวจพบที่ 3				
			2.1	2.2	2.3	2.4	2.5	2.6	2.7	2.8	3.1	3.2			
												(1)	(2)	(3)	(4)
21	สตจ.มุกดาหาร	เทศบาลตำบลนิคมคำสร้อย	*	*	*	*	*	*	X	*	X	*	X	*	*
22	สตจ.นครพนม	เทศบาลตำบลหนองญาติ	X	*	*	*	*	*	*	*	X	*	X	*	*
23	สตจ.อุดรธานี	เทศบาลเมืองโนนสูง – น้ำคำ	X	*	*	*	*	*	*	*	X	X	*	*	*
24	สตจ.หนองบัวลำภู	เทศบาลตำบลนากลาง	X	*	*	*	*	*	*	*	X	*	X	*	*
25	สตจ.สกลนคร	เทศบาลตำบลสว่างแดนดิน	*	*	*	*	*	*	X	*	X	X	*	*	*
26	สตจ.หนองคาย	เทศบาลเมืองหนองคาย	X	*	*	*	*	*	*	*	X	X	*	*	*
27	สตจ.บึงกาฬ	เทศบาลเมืองบึงกาฬ	X	*	*	*	*	*	*	*	X	*	X	*	*
28	สตจ.เลย	เทศบาลเมืองวังสะพุง	X	*	*	*	*	*	*	*	X	*	X	*	*
29	สตจ.ขอนแก่น	เทศบาลเมืองบ้านไผ่	X	*	*	*	*	*	*	*	X	*	X	*	*
30	สตจ.กาฬสินธุ์	เทศบาลเมืองกุฉินารายณ์	X	*	*	*	*	*	*	*	X	X	*	*	*
31	สตจ.ร้อยเอ็ด	เทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ	*	*	*	*	*	*	*	✓	X	*	X	*	*
32	สตจ.มหาสารคาม	เทศบาลตำบลโกสุมพิสัย	*	X	*	*	*	*	*	*	X	*	X	*	*
33	สตจ.เชียงใหม่	เทศบาลเมืองต้นเปา	X	*	*	*	*	*	*	*	X	X	*	*	*
34	สตจ.ลำพูน	เทศบาลตำบลมะเขือแจ้	X	*	*	*	*	*	*	*	X	X	*	*	*
35	สตจ.เชียงราย	เทศบาลตำบลบ้านดู่	X	*	*	*	*	*	*	*	✓	X	*	*	*
36	สตจ.แม่ฮ่องสอน	เทศบาลตำบลปาย	X	*	*	*	*	*	*	*	X	*	X	*	*
37	สตจ.ลำปาง	เทศบาลเมืองเขลางค์นคร	*	*	*	*	*	*	X	*	X	X	*	*	*
38	สตจ.น่าน	เทศบาลตำบลปัว	*	*	X	*	*	*	*	*	X	X	*	*	*
39	สตจ.แพร่	เทศบาลตำบลเด่นชัย	X	*	*	*	*	*	*	*	X	*	X	*	*
40	สตจ.พะเยา	เทศบาลเมืองดอกคำใต้	*	*	X	*	*	*	*	*	X	X	*	*	*
41	สตจ.อุตรดิตถ์	เทศบาลตำบลท่าเสา	X	*	*	*	*	*	*	*	X	X	*	*	*
42	สตจ.พิษณุโลก	เทศบาลตำบลหัวรอ	X	*	*	*	*	*	*	*	X	*	X	*	*

ที่	หน่วยตรวจสอบ	หน่วยรับตรวจ	ประเด็นข้อตรวจพบที่ 2								ประเด็นข้อตรวจพบที่ 3				
			2.1	2.2	2.3	2.4	2.5	2.6	2.7	2.8	3.1	3.2			
												(1)	(2)	(3)	(4)
43	สตจ.สุโขทัย	เทศบาลเมืองศรีสัชนาลัย	*	*	*	*	X	*	*	*	X	*	X	*	*
44	สตจ.ตาก	เทศบาลตำบลท่าสายลวด	*	*	*	*	X	*	*	*	X	X	*	*	*
45	สตจ.เพชรบูรณ์	เทศบาลเมืองหล่มสัก	*	X	*	*	*	*	*	*	X	*	X	*	*
46	สตจ.นครสวรรค์	เทศบาลเมืองชุมแสง	*	*	*	*	*	*	*	✓	X	X	*	*	*
47	สตจ.กำแพงเพชร	เทศบาลเมืองกำแพงเพชร	*	*	*	X	*	*	*	*	X	*	X	*	*
48	สตจ.ชัยนาท	เทศบาลตำบลหันคา	*	*	*	*	*	*	*	✓	X	*	X	*	*
49	สตจ.อุทัยธานี	เทศบาลตำบลหนองฉาง	X	*	*	*	*	*	*	*	X	*	*	X	*
50	สตจ.พิจิตร	เทศบาลเมืองพิจิตร	X	*	*	*	*	*	*	*	✓	X	*	*	*
51	สตจ.สิงห์บุรี	เทศบาลเมืองสิงห์บุรี	*	*	*	*	*	*	X	*	X	*	X	*	*
52	สตจ.เพชรบุรี	เทศบาลเมืองชะอำ	X	*	*	*	*	*	*	*	X	*	X	*	*
53	สตจ.ประจวบคีรีขันธ์	เทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์	*	*	*	*	*	X	*	*	X	*	X	*	*
54	สตจ.ราชบุรี	เทศบาลเมืองโพธาราม	X	*	*	*	*	*	*	*	X	*	X	*	*
55	สตจ.กาญจนบุรี	เทศบาลเมืองกาญจนบุรี	X	*	*	*	*	*	*	*	X	*	X	*	*
56	สตจ.สมุทรสงคราม	เทศบาลตำบลอัมพวา	*	*	*	*	*	*	*	✓	✓	X	*	*	*
57	สตจ.สุราษฎร์ธานี	เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี	X	*	*	*	*	*	*	*	X	*	*	*	✓
58	สตจ.พังงา	เทศบาลเมืองตะกั่วป่า	*	X	*	*	*	*	*	*	X	*	X	*	*
59	สตจ.ภูเก็ต	เทศบาลเมืองป่าตอง	*	*	X	*	*	*	*	*	✓	X	*	*	*
60	สตจ.ระนอง	เทศบาลเมืองระนอง	X	*	*	*	*	*	*	*	X	*	X	*	*
61	สตจ.ชุมพร	เทศบาลเมืองชุมพร	*	*	*	*	*	*	*	✓	X	*	X	*	*
62	สตจ.นครศรีธรรมราช	เทศบาลเมืองปากพูน	X	*	*	*	*	*	*	*	X	*	X	*	*
63	สตจ.กระบี่	เทศบาลตำบลกระบี่น้อย	*	*	*	X	*	*	*	*	X	*	X	*	*
64	สตจ.ตรัง	เทศบาลตำบลห้วยยอด	X	*	*	*	*	*	*	*	X	X	*	*	*

ที่	หน่วยตรวจสอบ	หน่วยรับตรวจ	ประเด็นข้อตรวจพบที่ 2								ประเด็นข้อตรวจพบที่ 3				
			2.1	2.2	2.3	2.4	2.5	2.6	2.7	2.8	3.1	3.2			
												(1)	(2)	(3)	(4)
65	สตจ.พัทลุง	เทศบาลตำบลเขาเจียก	✗	*	*	*	*	*	*	*	✓	*	✗	*	*
66	สตจ.สงขลา	เทศบาลนครหาดใหญ่	*	*	*	*	*	*	✗	*	✗	✗	*	*	*
67	สตจ.ปัตตานี	เทศบาลเมืองปัตตานี	*	*	*	*	*	*	*	✓	✓	✗	*	*	*
68	สตจ.สตูล	เทศบาลตำบลคลองขุด	✗	*	*	*	*	*	*	*	✗	✗	*	*	*
69	สตจ.ยะลา	เทศบาลเมืองเบตง	*	*	*	*	*	*	*	✓	✗	✗	*	*	*
70	สตจ.นราธิวาส	เทศบาลเมืองตากใบ	*	*	*	*	*	*	*	✓	✗	*	*	*	✓
71	สงพ.24 (กทม.)	สำนักงานเขตบางรักและ สำนักงานเขตบางพลัด	✗	*	*	*	*	*	*	*	✗	✗	*	*	*
รวม ✓			0	0	0	0	0	0	0	11	11	0	0	0	3
รวม ✗			35	5	5	3	3	1	8	0	60	31	36	1	0

หมายเหตุ : ประเด็นข้อตรวจพบที่ 2 การจัดทำประมาณการรายได้ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างส่วนใหญ่ไม่เป็นไปตามหนังสือสั่งการและแนวทางที่กำหนด

2.1 จัดทำประมาณการรายได้โดยใช้ข้อมูลรายได้รับจริงภาษีโรงเรือนและที่ดิน และภาษีบำรุงท้องที่ของงวดก่อน

✗ หมายถึง จัดทำประมาณการรายได้ไม่ถูกต้องโดยใช้ข้อมูลรายได้รับจริงภาษีโรงเรือนและที่ดิน และภาษีบำรุงท้องที่ของงวดก่อน

* หมายถึง หน่วยรับตรวจที่จัดประเภทอยู่ในข้อ 2.2, 2.3, 2.4, 2.5, 2.6, 2.7 และ 2.8

2.2 จัดทำประมาณการรายได้โดยใช้ข้อมูลผู้อยู่ในข่ายต้องชำระภาษี (แบบ กค.1) และ (แบบ ผ.ท.4)

✗ หมายถึง จัดทำประมาณการรายได้ไม่ถูกต้องโดยใช้ข้อมูลผู้อยู่ในข่ายต้องชำระภาษี (แบบ กค.1) และ (แบบ ผ.ท.4)

* หมายถึง หน่วยรับตรวจที่จัดประเภทอยู่ในข้อ 2.1, 2.3, 2.4, 2.5, 2.6, 2.7 และ 2.8

2.3 จัดทำประมาณการรายได้ไม่ครบทุกประเภทการใช้ประโยชน์

✗ หมายถึง จัดทำประมาณการรายได้ไม่ถูกต้อง โดยไม่ครบทุกประเภทการใช้ประโยชน์

* หมายถึง หน่วยรับตรวจที่จัดประเภทอยู่ในข้อ 2.1, 2.2, 2.4, 2.5, 2.6, 2.7 และ 2.8

2.4 จัดทำประมาณการรายได้เฉพาะรายใหญ่ที่คาดว่าจะเก็บได้

✗ หมายถึง จัดทำประมาณการรายได้ไม่ถูกต้องโดยประมาณการเฉพาะรายใหญ่ที่คาดว่าจะเก็บได้

* หมายถึง หน่วยรับตรวจที่จัดประเภทอยู่ในข้อ 2.1, 2.2, 2.3, 2.5, 2.6, 2.7 และ 2.8

2.5 จัดทำประมาณการรายได้ให้ (ต่ำ) กว่ารายได้ของงวดก่อน

× หมายถึง จัดทำประมาณการรายได้ไม่ถูกต้องโดยประมาณการให้ (ต่ำ) กว่ารายได้ของงวดก่อน

* หมายถึง หน่วยรับตรวจที่จัดประเภทอยู่ในข้อ 2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 2.6, 2.7 และ 2.8

2.6 จัดทำประมาณการรายได้โดยสุ่มคำนวณ และหาค่าเฉลี่ยต่อรายคูณจำนวนรายทั้งหมดของแต่ละประเภท

× หมายถึง จัดทำประมาณการรายได้ไม่ถูกต้อง โดยสุ่มคำนวณ และหาค่าเฉลี่ยต่อรายคูณจำนวนรายทั้งหมดของแต่ละประเภท

* หมายถึง หน่วยรับตรวจที่จัดประเภทอยู่ในข้อ 2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 2.5, 2.7 และ 2.8

2.7 ไม่จัดทำประมาณการรายได้

× หมายถึง ไม่จัดทำประมาณการรายได้

* หมายถึง หน่วยรับตรวจที่จัดประเภทอยู่ในข้อ 2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 2.5, 2.6 และ 2.8

2.8 จัดทำประมาณการรายได้ตามแนวทางที่กำหนด

✓ หมายถึง จัดทำประมาณการรายได้ตามแนวทางที่กำหนด

* หมายถึง หน่วยรับตรวจที่จัดประเภทอยู่ในข้อ 2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 2.5, 2.6 และ 2.7

ประเด็นข้อตรวจพบที่ 3 การจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างส่วนใหญ่ยังไม่ถูกต้องครบถ้วนตามเป้าหมาย

3.1 การสำรวจข้อมูลการถือครองและการใช้ประโยชน์ในทรัพย์สินยังไม่แล้วเสร็จ

✓ หมายถึง หน่วยรับตรวจที่สำรวจข้อมูลแล้วเสร็จและสามารถแจ้งประเมินภาษีให้กับผู้มีหน้าที่เสียภาษีได้ครบถ้วน

× หมายถึง หน่วยรับตรวจที่สำรวจข้อมูลการถือครองและการใช้ประโยชน์ในทรัพย์สินยังไม่แล้วเสร็จ

3.2 การทดสอบคำนวณภาษีและการแจ้งประเมินภาษี

(1) แจ้งประเมินภาษีสูงไป

× หมายถึง หน่วยรับตรวจแจ้งประเมินภาษีสูงไป

* หมายถึง หน่วยรับตรวจที่จัดประเภทอยู่ในข้อ (2), (3) และ (4)

(2) แจ้งประเมินภาษีต่ำไป

× หมายถึง หน่วยรับตรวจแจ้งประเมินภาษีต่ำไป

* หมายถึง หน่วยรับตรวจที่จัดประเภทอยู่ในข้อ (1), (3) และ (4)

(3) ไม่ได้แจ้งประเมินภาษี

× หมายถึง หน่วยรับตรวจไม่ได้แจ้งประเมินภาษี

* หมายถึง หน่วยรับตรวจที่จัดประเภทอยู่ในข้อ (1), (2) และ (4)

(4) แจ้งประเมินภาษีถูกต้อง ครบถ้วน

✓ หมายถึง หน่วยรับตรวจที่แจ้งประเมินภาษีถูกต้อง ครบถ้วน

* หมายถึง หน่วยรับตรวจที่จัดประเภทอยู่ในข้อ (1), (2) และ (3)

ภาคผนวกที่ 3 ลักษณะข้อเสนอแนะที่สำคัญของการตรวจสอบการดำเนินการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปี พ.ศ. 2563

ที่	ลักษณะข้อเสนอแนะ	จำนวน (แห่ง)
1	**การดำเนินการเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างของ อปท. บางส่วนยังไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง**	
1.1	เร่งรัดให้มีการปรับปรุงข้อมูลในโปรแกรมประยุกต์ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (LTAX GIS) และโปรแกรมแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สิน (LTAX 3000) ให้ครบถ้วน เป็นปัจจุบัน หรือพัฒนาเครื่องมือที่ช่วยในการปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างให้มีประสิทธิภาพ	21
1.2	เร่งรัดให้ดำเนินการสำรวจ ตรวจสอบข้อมูลเกี่ยวกับที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง โดยแยกประเภทตามลักษณะการใช้ประโยชน์ให้ถูกต้อง ครบถ้วน เป็นปัจจุบัน เพื่อให้สามารถนำมาใช้เป็นฐานข้อมูลในการจัดเก็บรายได้ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างในปีงบประมาณถัดไป	54
1.3	ควรมีการกำกับดูแล และกำชับเจ้าหน้าที่ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ศึกษาและทำความเข้าใจในพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 ระเบียบ กฎหมาย และหนังสือสั่งการต่าง ๆ เพื่อให้สามารถสำรวจและจัดทำฐานข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ	30
1.4	ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการจัดทำแผนที่ภาษี การสำรวจและจัดทำข้อมูล เพื่อใช้เป็นฐานในการคำนวณภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง เพื่อให้จัดเก็บภาษีได้อย่างถูกต้องเป็นปัจจุบัน และเกิดความเป็นธรรม	17
1.5	ส่งเสริมเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานให้ได้รับการอบรมเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง มีการพัฒนาความรู้เพื่อเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานจะได้เพิ่มความรู้และความเข้าใจในงานที่ปฏิบัติอย่างแท้จริง	22
1.6	ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เกี่ยวกับภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างแก่ประชาชนในพื้นที่อย่างทั่วถึงและต่อเนื่องสม่ำเสมอ เพื่อให้ประชาชนได้รับทราบและเห็นถึงความสำคัญในการให้ข้อมูลทรัพย์สินของตนเอง การอำนวยความสะดวกต่อเจ้าหน้าที่ในการลงสำรวจ รวมถึงการแจ้งแก้ไขข้อมูลทรัพย์สินในกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงลักษณะการใช้ประโยชน์	25
1.7	เร่งให้ประสานงานกับสำนักงานที่ดินพื้นที่เพื่อขอรายละเอียดที่ดิน เพื่อให้มีข้อมูลที่ครบถ้วน สมบูรณ์ และทันต่อห้วงเวลาตามที่กฎหมายกำหนด	11
1.8	ควรกำหนดแผนปฏิบัติงานที่ชัดเจน กำหนดหน่วยงานที่รับผิดชอบ ระยะเวลาแล้วเสร็จ และมีการควบคุมการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผนที่วางไว้ เพื่อให้การสำรวจข้อมูลเป็นไปอย่างทั่วถึง ถูกต้อง และทันกาล โดยให้หน่วยงานภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบูรณาการข้อมูลร่วมกัน รวมถึงพิจารณามาตรการควบคุมภายในในเรื่องการควบคุมระบบเอกสาร การกำหนดหลักเกณฑ์การคำนวณเนื้อที่จากการวัดขนาดความกว้างยาวให้การปฏิบัติงานเป็นไปในแนวทางเดียวกัน เพื่อให้การจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น	13

ที่	ลักษณะข้อเสนอแนะ	จำนวน (แห่ง)
2	**การจัดทำประมาณการรายได้ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างส่วนใหญ่ไม่เป็นไปตามหนังสือสั่งการและแนวทางที่กำหนด**	
2.1	ขอให้พิจารณาดำเนินการให้มีการจัดทำประมาณการรายได้ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างให้เป็นไปตามหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง โดยคำนึงถึงสภาพความเป็นจริง และข้อมูลที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่อยู่ในพื้นที่นำมาพิจารณาในการจัดทำประมาณการ และจำแนกตามประเภทการใช้ประโยชน์ของที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง เพื่อให้ได้ประมาณการรายได้ที่สามารถนำมาใช้เป็นตัวชี้วัดประสิทธิภาพในการจัดเก็บรายได้ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่เหมาะสมต่อไป	41
2.2	กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นควรจัดทำโปรแกรมสำเร็จรูปในการจัดเก็บฐานข้อมูลผู้เสียภาษีทั้งหมดที่สามารถแยกข้อมูลลักษณะการใช้ประโยชน์แทนการจัดทำข้อมูลใน Microsoft Excel ที่ยังไม่สามารถประมวลได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วน และเพื่อเป็นข้อมูลในการจัดทำประมาณการรายได้ในปีงบประมาณต่อไป	1
2.3	สั่งการให้หน่วยงานตรวจสอบภายในและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรตรวจสอบและให้ความสำคัญของการวิเคราะห์ความเสี่ยงเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณ การดำเนินการตามเป้าหมาย และกรอบระยะเวลาในการดำเนินการของแต่ละขั้นตอน กระบวนการความครบถ้วนของข้อมูลที่นำมาใช้ในการจัดทำงบประมาณต้องเป็นข้อมูลที่ทันสมัยและมีการปรับปรุงข้อมูลอยู่เสมอ และถูกต้อง ตรงกันกับข้อมูลจากระบบบัญชีคอมพิวเตอร์	2
3	**การจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างส่วนใหญ่ยังไม่ถูกต้องครบถ้วนตามเป้าหมาย**	
3.1	กำชับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องศึกษาพระราชบัญญัติ ระเบียบ ประกาศ และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ สามารถประเมินภาษีและจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างตามพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 ได้อย่างถูกต้อง เป็นธรรม	36
3.2	ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ รวมทั้งวางมาตรการควบคุมภายในเกี่ยวกับการจัดเก็บรายได้ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างให้ครบถ้วนครอบคลุมจำนวนผู้ชำระภาษี เพื่อให้การจัดเก็บเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น	10
3.3	จัดการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เกี่ยวกับภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างแก่ประชาชนในพื้นที่อย่างทั่วถึงและต่อเนื่องสม่ำเสมอ เพื่อให้ประชาชนได้รับทราบถึงหน้าที่ในการชำระภาษีและผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นหากชำระภาษีไม่เป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนด หรือไม่ชำระภาษี	23
3.4	ขอให้เร่งรัดการดำเนินการแจ้งประเมินภาษี และควรมีมาตรการเร่งรัดจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างให้ครบถ้วน เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด	15
3.5	ให้บันทึกรายละเอียดผู้อยู่ในข่ายต้องชำระภาษี (กค.1) ในระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ (e-LAAS) ให้ครบถ้วนทุกราย ให้ตรงตามหนังสือแจ้งการประเมินภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง (ภ.ด.ส.6) เพื่อเป็นการควบคุมการรับชำระภาษีให้ครบถ้วน ถูกต้อง และเมื่อถึงวันสิ้นปีงบประมาณ หากจัดเก็บภาษีได้ไม่ครบถ้วนทุกรายให้ดำเนินการบันทึกรับรู้รายได้และตั้งลูกหนี้ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง เพื่อให้การบันทึกบัญชีรายได้ตรงตามปีงบประมาณที่เกิดรายได้ และนำไปดำเนินการติดตาม เร่งรัด จัดเก็บภาษีให้ครบถ้วนทุกรายในปีงบประมาณต่อไป	1

ที่	ลักษณะข้อเสนอแนะ	จำนวน (แห่ง)
3.6	กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นทบทวนการคำนวณภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ที่เป็นจุดทศนิยมให้ปัดเป็นจำนวนเต็มบวก เพื่อความสะดวกและรวดเร็วในการชำระภาษี ณ ที่ทำการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	1
3.7	กำหนดมาตรการในการอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ชำระภาษีนอกเวลาราชการ ควรเพิ่มช่องทางในการรับชำระภาษี เพื่ออำนวยความสะดวกในการบริการรับชำระภาษีและขั้นตอนการปฏิบัติงาน ลดความเสี่ยงจากการรับเงินแต่มิได้นำส่งเงิน ซึ่งอาจนำวิธีการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ เป็นการรับเงินเข้าบัญชีของหน่วยงานผ่านช่องทางการรับชำระเงินในรูปแบบต่าง ๆ	2

ที่มา : รายงานการตรวจสอบผลสัมฤทธิ์และประสิทธิภาพการดำเนินการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปี พ.ศ. 2563 จำนวน 71 รายงาน

หมายเหตุ : หน่วยรับตรวจ 1 หน่วย อาจมีการแจ้งข้อเสนอแนะมากกว่า 1 ลักษณะ

คณะผู้บริหารการตรวจสอบ

1. นายประจักษ์ บุญยัง ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน
2. นางสาวพศุตม์ณิชา จำปาเทศ รองผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน
3. นางรพิพรรณ อ๊อตวงษ์ ผู้อำนวยการสำนักตรวจเงินแผ่นดินจังหวัดประจวบคีรีขันธ์
4. นางสุภมาศ ศรีวิทิพย์ ผู้อำนวยการสำนักตรวจเงินแผ่นดินจังหวัดนครราชสีมา
5. ผู้บริหารของสำนักตรวจเงินแผ่นดินจังหวัด จำนวน 70 จังหวัด
6. ผู้บริหารของสำนักตรวจสอบการเงินและบริหารพัสดุที่ 24

คณะผู้จัดทำรายงานการตรวจสอบ

1. นางสาวกาญจนา อินทรบุญสม นักวิชาการตรวจเงินแผ่นดินชำนาญการ
2. นายณัฐสุวรรณ ช่วยนคร นักวิชาการตรวจเงินแผ่นดินปฏิบัติการ
3. นางสาวชาลินี เพิ่มพูล พนักงานสมทบตรวจเงินแผ่นดิน ชั้น 3
4. ผู้ตรวจสอบของสำนักตรวจเงินแผ่นดินจังหวัด จำนวน 70 จังหวัด
5. ผู้ตรวจสอบของสำนักตรวจสอบการเงินและบริหารพัสดุที่ 24